

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Bitva u Gettysburgu

David Jansa

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Bitva u Gettysburgu

David Jansa

Vedoucí práce:

prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Rád bych na tomto místě poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce, panu prof. PhDr. Aleši Skřivanovi, CSc., za vedení, rady a připomínky při jejím zpracovávání.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....

OBSAH

ÚVOD	1
1 CESTA KE GETTYSBURGU	3
2 STŘEDA, 1. ČERVENCE 1863	8
2.1 McPehrson Ridge	8
2.2 Cemetery Hill	13
2.3 Večer a noc	14
3 ČTVRTEK, 2. ČERVENCE 1863	15
3.1 Ráno a odpoledne	15
3.2 Little Round Top	16
3.3 Wheat Field	19
3.4 Peach Orchard	21
3.5 Cemetery Hill	24
3.6 Culp's Hill	25
3.7 Večer a noc	25
4 PÁTEK 3. ČERVENCE 1863	27
4.1 Ráno a dopoledne	27
4.2 Culp's Hill	28
4.3 Příprava Pickettova útoku	28
4.4 Pickettova zteč	31
5 MÍSTO EPILOGU: OBČANSKÁ VÁLKA PO GETTYSBURGU	36
ZÁVĚR	40
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	43
RESUMÉ	45
PŘÍLOHY	47

ÚVOD

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolil jednu z nejdůležitějších událostí z historie Spojených států amerických. Bitvu u pensylvánského městečka Gettysburg, jednu z nejdůležitějších bitev v dějinách této země a také největší, která kdy byla na jejím území svedena. Stala klíčem k vítězství Unie v americké občanské válce a k jejímu znovusjednocení. Na obou stranách zde bojovalo dohromady více než 150 000 vojáků a ztráty obou armád obnášely v součtu téměř 50 000 mužů.

Cílem práce je rekonstrukce průběhu bitvy a na tomto základně v závěru interpretace nalezení odpovědí na některé otázky spojené s bitvou. Jaké byly příčiny vítězství Unie? Jaká byla největší chyba, které se konfederační armáda v průběhu bojů dopustila? Jaké výhody zužitkovala Unie ke svému vítězství? Nastala někdy v průběhu bitvy situace, která mohla potenciálně naklonit misky vah na stranu Konfederace a vést k jejímu vítězství? Jaký význam měla bitva u Gettysburgu v kontextu dalších bojů, které probíhaly paralelně s ní?

Práce je rozdělena do 6 kapitol, z nichž budou některé dále děleny do podkapitol. V první kapitole se budu zabývat vývojem Spojených států, který vedl k občanské válce. Přes rozdíly mezi Severem a Jihem, prezidentské volby, ve kterých vyhrál Abraham Lincoln až k obecnému shrnutí válečného vývoje, který bitvě u Gettysburgu předcházela. Druhá kapitola již bude zaměřena na první den bitvy. Bude dělena do podkapitol, podle konkrétního místa na bojišti. Stejně členění bude mít i třetí a čtvrtá kapitola, které budou patřit dalším dvěma dnům bojů. Ve všech třech kapitolách se budu věnovat také situaci v obou táborech a plánům, které obě armády pro konkrétní den vytvořily. Ve čtvrté kapitole se budu také zabývat přípravami, které vedly ke slavné Pickettově zteči, stejně jako jejím průběhem. Pátá kapitola pak bude zaměřena na ústup armády generála Lee zpět do Virginie a na obecný přehled válečné situace po Gettysburgu.

Pokud jde o použitou odbornou literaturu, většinou jde o anglicky psané knihy či knihy zahraničních autorů přeložené do českého jazyka. Zdroje českých autorů slouží převážně k získávání dílčích informací. Nejdůležitější knihou je v tomto ohledu kniha Válka Severu proti Jihu od Josefa Opatrného. K obecným informacím jsou využity také dvě přehledné publikace. USA z edice Dějiny států vydané nakladatelstvím Lidové noviny a Dějiny USA Alana Nevise. Ke všeobecné situaci využívám také článek

Romana Kodeta v časopise *Historický obzor* či biografickou knihu od Doris Goodwin Lincoln: tým rivalů.

Mezi hlavní zdroje práce se řadí paměti generálů Jamese Longstreeta, velitele I. sboru konfедераční Armády severní Virginie a Abnera Doubledaye, dočasně velitele I. sboru Armády Potomacu, od druhého dne velitele 3. divize I. sboru. Dále paměti plukovníka Edwarda Portera Alexandera, který v konfедераční armádě sloužil jako velitel dělostřelectva I. sboru. Tyto knihy jsou zaměřeny z větší části na vojáky, kteří byli pod velením jejich autorů, Alexanderova kniha také obsahuje kopie korespondence a hlášení konfедераční armády. Velmi důležitým zdrojem je kniha *Historické bitvy: Gettysburg 1863* polského autora Grzegorze Swobody, která je věnována celkové detailní rekonstrukci bitvy. Objevují se v ní ale občas drobné nesrovnalosti, které jsem se snažil korigovat hledáním v dalších zdrojích. K dalším primárním zdrojům patří deník Artura Jamese Lyona Fremantleho, pozorovatele z britské armády, který byl s konfедераční armádou, paměti Theodora Gerrishe, člena 20. mainského pluku a osobní korespondence generála George E. Picketta. Poslední dvě knihy jsou ale časově omezené a týkají se pouze úzce vymezeného dění na bojišti. V neposlední řadě čerpám také z hlášení generála George Gordona Meada, velitele Potomacké armády, otištěném v knize T. B. Petersona. Zde je nevýhodou, že je vzhledem k povaze bakalářské práce poměrně obecně napsané.

1 CESTA KE GETTYSBURGU

Občanská válka mezi Severem a Jihem, tedy mezi Unií a Konfederací, je největším ozbrojeným konfliktem, který kdy byl veden na území Spojených států amerických. Jako její hlavní a někdy i jedinou příčinou bývá označována otázka existence instituce otroctví na území jižních států.

Sever a Jih mezi sebou soupeřili o vliv a politickou převahu nad USA již téměř od samého založení země. Po dlouhou dobu se mezi nimi utvářely rozdíly ekonomického, společenského i politického rázu, ve kterých instituce otroctví hrála svojí roli. V politické sféře šlo především o to, jak velké právo má federální vláda na zasahování do záležitostí jednotlivých států.¹ Jižní státy byly pro větší svobodu v rozhodování vnitřních záležitostí jednotlivých států, zatímco představou severních států byla silná centrální vláda. V roce 1820 byl přijat Missourský kompromis, který zdánlivě na chvíli zklidnil politickou situaci uvnitř země. Podle této dohody byly do Unie přijaty dva nové státy. Missouri s otrokářskou ústavou a jako svobodná protiváha, která vyrovnávala zastoupení otrokářských a svobodných zemí, stát Maine. Spolu s tímto byl na území Louisiany, které USA zakoupily od Francie, zakázán vznik států s otrokářskou ústavou na sever od 36°30' severní šířky.²

Že jde pouze o krátkodobé uklidnění, se ukázalo během války s Mexikem, kdy se v roce 1846 stal novým členem Unie Texas a také s dalšími nově získanými teritorii po jejím konci, zvláště Kalifornií, na jejímž území bylo v roce 1848 objeveno zlato. Následoval příliv obyvatel a brzy se místní Mexičané stali menšinou a začalo se rozhodovat o připojení Kalifornie k Unii. Kalifornie byla nakonec v rámci dohody, zvané Kompromis z roku 1850, přijatá jako svobodný stát a ukončila početní rovnováhu mezi státy otrokářskými a protitrokářskými. V rámci kompromisu bylo ustanoveno několik teritoriálních zákonů, v nichž byla otázka otroctví záměrně vynechána, případně dvouznačně formulována, aby byly spokojeny obě strany.³

V hospodářském a průmyslovém ohledu byla situace mezi oběma částmi země stejně rozdílná, jako v politickém smýšlení. Sever byl průmyslovým centrem, na jehož území se nacházelo mnoho továren na výrobu železa, textilií či obuvi. Stejně jako loděnic nebo mlýnů. Po území severu také vedla velká většina

---

¹ KODET, Roman, *Bitva u Gettysburgu (1863)*. In: Historický obzor, 23, 2012, 9/10, s. 233.

² TINDAL, George B., SHI, David E., *USA*, Praha 1994, s. 186-187.

³ Tamtéž, s. 299.

železničních tratí, bylo zde i výrazně početnější obyvatelstvo a nacházelo se zde mnoho velkých měst. K jejich rozvoji dopomáhalo i to, že většina imigrantů z Evropy se usazovala právě na severu nebo na západě.⁴

Jih, pouze s jedním větším městem New Orleans v Louisianě, měl téměř výhradně hospodářský charakter. Hospodářství jihu bylo zaměřeno především na svojí hlavní komoditu, tedy bavlnu a na její vývoz do zahraničí. Bavlna byla pěstována na rozsáhlých plantážích, na kterých byli k práci nuceni černí otroci. Ze začátku bylo otroctví ve Spojených státech kritizováno právě z ekonomických a ne z morálních důvodů. Sama existence této instituce měla svůj vliv i na hospodářském zaostávání jihu za svobodným severem. Otroctví bylo i jedním z hlavních důvodů, proč většina příchozích Evropanů nezamířila na jih. I kdyby je jižané mezi sebou uvítali, bílí přistěhovalci nemohli soutěžit s levnou pracovní silou otroků, a proto si vybírali sever nebo západ.⁵ Otroctví také překáželo rozvoji výrobních sil, nepovolovalo produktivní existenci třídě finančníků, kupců či průmyslových podnikatelů. Náklady na otroky byly výrazně menší než na bílé námezdní pracovníky. Přinášeli svým majitelům větší zisk, ale zároveň jim nedávali podnět k zavádění nových technologií a k tomu tak nedocházelo. Pozdější růst cen bavlny pak zapříčinil rozšiřování plantáží a s tím přicházela i větší poptávka po otrocích, což zvyšovalo jejich cenu. Většina výtěžků plantážníků tak byla vynakládána na nákup nových otroků.⁶

V průběhu 50. let 19. století navíc na Severu získávalo stále větší sílu hnutí abolicionistů, které usilovalo o kompletní zrušení otrokářského zřízení i v zemích, kde již bylo plně usazeno. Extrémní formou protitrokářských nálad pak byla akce Johna Browna v roce 1859.⁷ Společnost i politická scéna se tak více a více rozdělovala a ke sblížení již mohly pomoci pouze ostře sledované prezidentské volby, konané v roce 1860. V nich 6. listopadu se ziskem 39,8% hlasů⁸ zvítězil Abraham Lincoln, zástupce republikánské strany, která vystupovala protitrokářsky. V reakci na jeho zvolení, se konal v Jižní Karolíně sjezd, na kterém se rozhodovalo o odtržení od Unie. To bylo jednostranně přijato a Jižní Karolína jako první stát 20.

---

⁴ NEVIS, Alan, STEELE COMMAGER, Henry, *Dějiny USA*, Klatovy 1994, s. 172.

⁵ Tamtéž, s. 172.

⁶ SWOBODA, Grzegorz, *Historické bitvy: Gettysburg 1863*, Praha 2000, s. 16-17.

⁷ KODET, s. 233.

⁸ BROŽ, Ivan, *Hvězdy proti hvězdám. Americká občanská válka 1861-1865*, Praha 2009, s. 28.

prosine 1860 ohlásila oficiální vystoupení z Unie.⁹ Sám Lincoln nikdy předtím ve svých proslovech nenaznačoval, že by žádal zrušení otroctví ve státech, kde je zavedeno, především v rámci zachování jednoty Unie. V jednom z nich, který později znovu citoval i v rámci svého inauguračního projevu říkal, že nemá v úmyslu „*přímo či nepřímo narušit instituci otroctví v těch státech, kde již existuje. Jsem přesvědčený, že k tomu nemám zákonné právo, a nemám k tomu nejmenší chuti.*“¹⁰ Ale i když jižanský tisk dlouhou dobu vyhrožoval vystoupením z Unie, stejně tato skutečnost a její rychlost představitele severu překvapila. Lincoln se hned 22. prosince pokusil zmírnit obavy dalších jižanských státníků dopisem, který poslal svému příteli, georgijskému politikovi a budoucímu viceprezidentovi Konfederace, Alexanderu H. Stephensovi, kde psal: „*Opravdu mají lidé Jihu obavy, že by se Republikánská administrativa, přímo či nepřímo, pletla do jejich záležitostí s otroky? Pokud ano, ujišťuji tě, jako přítele a doufám, že ne jako nepřítel, že pro takový strach zde není žádný důvod.*“¹¹ Dopis ale neměl žádaný účinek a v následujících šesti týdnech následovalo Jižní Karolínu dalších šest států. Ty pak 4. února 1861 založily Konfederované státy americké, jejichž prezidentem byl 18. února zvolen Jefferson Davis.¹²

Během inauguračního projevu Abraham Lincoln mimo výše uvedený citát také odmítl jakékoli uznání konfедераční samostatnosti a prohlásil, že bude bránit veškerý majetek, který je ve vlastnictví Severu, ale „*nepoužije sílu a nenařídí žádnou invazi*“,¹³ pokud nebude Jih nijak severský majetek ohrožovat. K tomu ale došlo 12. dubna, kdy byla ostřelována federální pevnost na území Jižní Karolíny Fort Sumter. Její velitel, major Anderson, se po čtyřiatřiceti hodinovém boji vzdal a vydal pevnost do rukou Jižanů. Unie během boje ztratila jediného muže a to při čestné salvě, doprovázející stažení vlajky.¹⁴ Válka se tak stala realitou a její propuknutí vehnalo do náručí Konfederace další čtyři státy.

Sever na počátku války disponoval většími lidskými a průmyslovými zdroji, jenom státy New York a Pensylvánie měly větší průmyslový potenciál než celá

⁹ GOODWIN, Doris Kearns, *Lincoln. Tým rivalů*, Praha 2005, s. 99.

¹⁰ Tamtéž, s. 110.

¹¹ <http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text-index?c=lincoln;rgn=div1;view=text;idno=lincoln4;node=lincoln4%3A250>, 2. 2. 2015.

¹² BROŽ, s. 31.

¹³ GOODWIN, s. 121.

¹⁴ Tamtéž, s. 121.

Konfederace.¹⁵ Sever měl také lepší síť železnic a výrazně početnější námořnictvo. Výhodou pro Jih naopak bylo, že se na jeho stranu přidala většina důstojnického sboru bývalé jednotné země. To jim pomohlo k vítězství v první větší bitvě občanské války, u Bull Runu. Prezident Lincoln nadále opakoval, že nevede válku v zájmu zrušení otroctví, ale v zájmu zachování Unie. Pokus o ukončení války útokem ze dvou směrů na Richmond, hlavní město Konfederace, v roce 1862, díky schopnostem konfедераčního generála Roberta E. Lee¹⁶ Unii nevyšel, ale podařilo se jim odrazit následující invazi do severních zemí v bitvě u Antietamu 17. září 1862. Tento vojenský úspěch byl ale následován porážkami v bitvách u Fredericksburgu a Chancellorsville. Potomacké armádě, jak se přezdívalo hlavní vojenské síle Unie, nepomáhalo ani časté střídání hlavních velitelů, jejichž náhradníci poté pouze pokračovali v opakování chyb předchůdců.¹⁷

Na jaře roku 1863 rozdělil Lee svoji armádu, které se říkalo Armáda severní Virginie, čítající 68 000 mužů, nově do tří sborů po třech divizích. Veliteli sborů byli generálové James Longstreet, Richard Ewell a A. P. Hill a začátkem června začala invaze na sever.¹⁸ Prezident Konfederace Jefferson Davis, ve svých pamětech píše, že „*Hlavním účelem pohybu přes Potomac bylo osvobodit Virginii od přítomnosti nepřítele.*“¹⁹ V případě velkého a rozhodného vítězství navíc Lee doufal, že může donutit Sever k podepsání mírové smlouvy, čímž by byla uznána nezávislost Konfederace,²⁰ případně uznání některé z evropských mocností nebo jejich přímou vojenskou pomoc.²¹ Pokud by tedy došlo k velké bitvě, byly obě strany v postavení, kdy by ji musely téměř bezpodmínečně vyhrát. Pro Unii by porážka znamenala velikou překážku a téměř znemožnění jejího opětovného spojení. Pro Konfederaci by ztráta velké bitvy mohla znamenat konec nadějí na mezinárodní uznání. Navíc byla Konfederace již ekonomicky²² i lidsky vyčerpána a případné velké vojenské početní ztráty by neměla z čeho doplnit.

Generál Lee se snažil se svojí armádou v červnu 1863 pochodovat tak, aby nechal velitele Potomacké armády, generála Hookera, na pochybách zda není jeho

---

¹⁵ BROŽ, s. 45.

¹⁶ Více ke generálu Lee viz: KORDA, Michael, *Clouds of Glory. The Life and Legend of Robert E. Lee*, New York 2013.

¹⁷ KODET, s. 233.

¹⁸ ADAM, Mercer G., *The life of General Robert E. Lee*, New York 1903, s. 148.

¹⁹ DAVIS, Jefferson, *The Rise and Fall of the Confederate Government vol. 2*, New York 1881, s. 442.

²⁰ ADAM, s. 147.

²¹ KODET, s. 233.

²² Tamtéž, s. 234.

cílem Washington. Ve skutečnosti ale Lee plánoval na nepřítele zaútočit u města Harrisburg, které bylo důležitou dopravní křižovatkou a jeho obsazení by výrazně narušilo spojení mezi východem a západem Unie. Hooker se tedy snažil držet svoje sbory mezi Leeovou armádou a hlavním federálním městem.²³ Po naléhání z Washingtonu, aby nepřátelskou armádu napadl, zažádal generál Hooker o posily, ale když byla jeho žádost odmítnuta, nabídl svoji rezignaci. Ta byla přijata a ráno 28. června byl na jeho místo dosazen dosavadní velitel V. sboru, generál George Gordon Meade.²⁴

Koncem června se obě armády nacházely v okolí městečka Gettysburg, které bylo křižovatkou hned několika cest, vedoucích sem ze všech světových stran. Generál Meade²⁵ měl svůj hlavní štáb v Taneytownu, přibližně 20 kilometrů od Gettysburgu,²⁶ zatímco generál Lee měl svůj hlavní stan v Greenwoodu, ve městě vzdáleném asi 6 kilometrů od budoucího bojiště.²⁷ Z obou armád vstoupili do města první Jižané, když jejich kavaleristé a pěšáci Earlyho divize z Ewellova II. sboru 26. června rozehnali místní oddíl 26. pluku pensylvánské milice, ukořistili podkovy a hřeby do podkov, boty od obyvatel a zajatců a následně město opustili.²⁸ Z Potomacké armády se v městě jako první objevila kavalerie vedená generálem Bufordem, který město na rozkaz generála Meada obsadil během 29. června.²⁹

---

²³ OPATRŇY, Josef, *Válka Severu proti Jihu*, Praha 1986, s. 176.

²⁴ HUTEČKA, Jiří, *Země krví zbrocená. Americká občanská válka 1861-1865*, Praha 2008, s. 337.

²⁵ Více ke generálu Meadovi viz: HUNTINGTON, Tom, *Searching for George Gordon Meade. The Forgotten Victor of Gettysburg*, Mechanicsburg 2013.

²⁶ OPATRŇY, s. 177.

²⁷ LONGSTREET, James, *From Manassas to Appomattox. Memoirs of the Civil War in America*, Philadelphia 1903, s. 349.

²⁸ SWOBODA, s. 73.

²⁹ DOUBLEDAY, Abner, *Chancellorsville and Gettysburg*, New York 1882, s. 118.

2 STŘEDA, 1. ČERVENCE 1863

2.1 McPehrson Ridge

Ráno 1. července se v 5:00 vydal na pochod směrem k městu konfederační voj vedený generálem Hillem, který tvořily divize Hetha a Pendera, doprovázené McIntoshovou a Pegramovou baterií.³⁰ V čele kolony se nacházel 13. alabamský pluk z brigády generála Archera, vedený plukovníkem Fryem.³¹ Tyto jednotky narazily brzy ráno na čtyřčlennou jízdní hlídku 9. newyorského jízdního pluku kapitána Hodgese, který poslal okamžitě zprávu generálu Bufordovi „*Silný oddíl nepřítele na dohled, dál po silnici je vidět zvířený prach.*“³² Buford ji následně poslal generálu Reynoldsovi, velícímu důstojníkovi levého křídla Potomacké armády, který se po jejím obdržení vypravil po šesté ráno na bojiště.³³

Unionisté čekali na Jižany na pozicích v McPehrson Orchard, poblíž McPehrson Ridge, který nesl název podle majitele farmy, která se zde nacházela. Opěšalí kavaleristé Gambelovy brigády spustili na nepřítele palbu z pušek a z cesty vedoucí ke Cashtownu se ozvala děla 2. dělostřeleckého pluku kapitána Calefa. Jižané odpověděli neúčinnou střelbou z pušek a následnou dělostřeleckou palbou baterie majora Williama Pegrama.³⁴

V 08:00 dostala Archerova a Davisova brigáda od generála Hetha rozkaz k útoku na McPehrson Ridge. Dvanáct Pegramových děl obklíčilo v půlkruhu šest děl Calefových. Jižané vyvíjeli na Seveřany velký tlak, ale ti se zatím na svých pozicích drželi. Kolem deváté hodiny dorazil na bojiště konečně generál Reynolds,³⁵ spolu s Wadsworthovou divizí,³⁶ převzal od Buforda velení a rozmístil Wadsworthovy muže. Hallova 2. mainská baterie byla umístěna na Cashtownskou cestu. Před ní, k levé straně cesty, Reynolds umístil 14. brooklynský a 25. newyorský pluk. Na pravou stranu potom zbytek divize generála Wadswortha – 147. a 76. newyorský a 56. pensylvánský pluk. O chvíli později bylo pravé křídlo posíleno Cutlerovou brigádou, která dorazila do bitvy spolu s Meredithovou Železnou brigádou, která byla umístěna nalevo.³⁷

³⁰ LONGSTREET; s. 353.

³¹ SWOBODA, s. 84.

³² OPATRŇY, s. 178.

³³ DOUBLEDAY, s. 124.

³⁴ SWOBODA, s. 85-86.

³⁵ Tamtéž, s. 86.

³⁶ DOUBLEDAY, s. 125.

³⁷ SWOBODA, s. 87.

Na pozici dorazil jako první generál Cutler, zrovna v čas, aby posílil jednotky Unie před útokem Davise v čele s 56. plukem ze Severní Karolíny.³⁸ Davis se dostal nepozorovaně téměř přímo na pravé křídlo Wadsworthovy linie, která se dostala do velmi složité pozice a byla donucena k ústupu k malému kousku lesa poblíž Seminary Ridge. Rozkaz k ústupu obdržely ale pouze dva ze tří pluků. Plukovník 175. newyorského byl zastřelen dřív, než mohl příslušný rozkaz vydat a většina jeho mužů byla zajata. Wadsworth o ústupu také neinformoval dělostřeleckou baterii nacházející se na cestě, stejně jako jednotky na její levé straně. Těm tak odkryl jejich pravé křídlo a generál Hall, který se svojí baterií nahradil Calefa, vydal rozkaz k ústupu, během kterého ztratil jedno dělo.³⁹

Během útoku na pozice Wadswortha dorazil na bojiště generál Doubleday s I. sborem a generál Reynolds umístil jeho muže mezi cesty do Firefieldu a Mummasburgu.⁴⁰ Doubleday si všiml lesa, který se nacházel mezi dvěma cestami s otevřeným terénem na obou stranách a poslal tam Meredithovu Železnou brigádu, jejíž velitel byl po chvíli raněn a velení převzal plukovník Morrow z 24. michiganského dobrovolnického pluku. „*Připadal mi jako klíčová pozice, protože pokud by byl silně držen, nepřítel by po žádné z cest nemohl projít, aniž by byl na křídle napaden pěchotou a zepředu kavalerií.*“⁴¹

Železná brigáda se do lesa řítila z jedné strany a z druhé přes Willoughby's Run do něj směřoval s konfederáty generál Archer.⁴² Během těchto chvil otočil v sedle koně hlavu generál Reynolds a následně ho do týlu zasáhla kulka a generál spadl na zem mrtev. Za jeho smrt byli pravděpodobně odpovědní členové 13. alabamského pluku.⁴³

Když se Jižanům na pravém křídle Unie podařilo donutit Wadswortha k ústupu, útočilo levé křídlo Unie, vedené plukovníkem Morrowem na les, kde se federálním vojákům podařilo postoupit kolem pravého křídla Archerovy brigády a následně zajmout její velkou část, včetně samotného generála Archera. Železná brigáda pak nadále držela pozice v lese za Willoughby's Run.⁴⁴ To se událo v čase, kdy byl veden na pravém křídle útok proti pozicím Wadswortha a Cutlera.

---

³⁸ Tamtéž.

³⁹ DOUBLEDAY s. 129

⁴⁰ SWOBODA, s. 88.

⁴¹ DOUBLEAY, s. 130.

⁴² Tamtéž, s. 131.

⁴³ BROŽ, s. 194.

⁴⁴ DOUBLEAY, s. 132.

Doubleday rozkázal záloze, vedené podplukovníkem Dawesem útok na křídlo zde útočících Jižanů. Počítal s tím, že donutí nepřítele v obraně proti Dawesovi odkrýt své druhé křídlo Cutlerovi, jenomže ten byl bez jeho vědomí stažen na předměstí Gettysburgu. Naštěstí pro Unii se k Dawesovi přidaly dva pluky pod velením plukovníka Fawlera,⁴⁵ které spustily palbu do zad postupujícího nepřítele z Mississippi a donutily ho hledat útočiště v železničním výkopu. Tam se k nim dostaly, i přes pomoc od vojáků ze Severní Karolíny, tři pluky Unie a zajaly zde 250 rebelů. Zbytek Davisovi divize se stáhl východně od Willoughby's Run, kde se setkal s Archerovou brigádou.⁴⁶ Nepřítel se stáhl z bezprostřední linie a generál Doubleday odvolal Železnou brigádu zpět za potok a zformoval ji na místě, které ji původně přidělil generál Reynolds.⁴⁷

V půl jedné vstoupily do města oddíly XI. sboru. Jeho velitel, generál Howard předal velení generálu Schurzovi, sám byl hlavním velitelem všech oddílů Potomacké armády, které se teď nacházely na bojišti a vydal se na prohlídku Cemetery Hill,⁴⁸ kde právě probíhaly opevňovací práce pod dohledem bývalého důstojníka pruské armády von Steinwehra.⁴⁹

U generála Doubledaye se pak objevil generál Buford se zprávou, že se směrem k jeho křídlu blíží síly generála Ewella. Doubleday poslal za Howardem štábního důstojníka, aby mu sdělil tuto informaci s prosbou o vázání sil Ewella, zatímco Doubleday bude pokračovat v boji s Hillovým sborem. Generál Howard souhlasil a vyslal proti Ewellovi XI. sbor.⁵⁰ Zároveň začal Doubleday budovat druhou obrannou linii na Seminary Ridge, kde nechal vybudovat zákopy, do kterých umístil děla, která nechal pod ochranou pěchoty.⁵¹

První známky přítomnosti sil generála Ewella pocítili vojáci plukovníka Stonea, kteří se, kolem 13:30, stali terčem palby z jejich děl umístěných poblíž Oak Hill.⁵² Pod jejich krytím zahájil generál Rodes útok na odkryté pravé křídlo unionistické linie. Na levém křídle útočících řad se nacházela Dolesova brigáda, na pravém Iversonova a mezi nimi O'Nealova. Podporovat je měly brigády

---

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ SWOBODA, s. 91.

⁴⁷ DOUBLEAY, s. 133.

⁴⁸ SWOBODA, s. 92-93.

⁴⁹ OPATRNÝ, s. 179.

⁵⁰ DOUBLEDAY, s. 138.

⁵¹ LONGSTREET, s. 354.

⁵² DOUBLEDAY, s. 139.

Ramsuera a Daniela.⁵³ Situace Unie byla těžká. Na Doubledayův rozkaz změnil Biddle se svými muži frontu směrem k severu, její křídlo se schovalo za hřebenem před Hillovými sbory a zároveň bylo chráněno dvěma kompaniemi 20. newyorské milice.⁵⁴ Důležitou roli hrála především Stoneova brigáda, což si uvědomoval i Doubleday. „*Jeho pozice byla skutečně klíčová pro první den bitvy, pro výhled na bojiště, a protože pokud by ji držel nepřítel, mohl naše síly rozdělit, zacílit děla na Morrowovu a Biddleho brigádu a zahnat je na spěšný ústup.*“⁵⁵ Před útokem Ewellových jednotek se Barlowova divize zformovala u zalesněného návrší a nechala mezi jeho levým křídlem a I. sborem mezeru o délce asi čtvrt míle.⁵⁶ Když si mezery všiml Doubleday, poslal Baxterovu brigádu z Robinsonovy divize, aby ji zaplnila.⁵⁷ Baxterovi vojáci se formovali, avšak díky nerovnosti terénu se k nepříteli neformovali čelem, ale bokem, čehož si všiml generál Paul a vyslal dva pluky na Mummasburgskou cestu, s úkolem krýt Bexterův týl a další čtyři pluky Paul umístil mezi Cutlerovu a Baxterovu brigádu.⁵⁸

Jižané udeřili na XI. sbor, proti němuž byl vyslán O’Neal a Doles. Unionistický generál Schimmelpfenning proti nim vyslal von Ambergovu brigádu s cílem dostat se mezi ně a zaútočit na pravé Dolesovo křídlo. Doles se ale útoku vyhnul změnou fronty. Tímto manévrem sice odkryl své levé křídlo Barlowovi, ale ten nemohl zaútočit, protože byl sám nečekaně napaden na svém pravém křídle Earlyho divizí z Ewellova sboru. Barlow byl zabit a jeho divize zahánána k městu, čímž byla zcela odříznuta von Ambergova brigáda, jejíž většina pak dle Dolesových slov padla do zajetí.⁵⁹

Ústup XI. sboru znamenal, že se odkrylo levé křídlo I. sboru, který už byl vystaven útoku Iversonových mužů. Danielova brigáda postupovala podél nedokončené železniční trati, když na ni spustil salvu 149. pensylvánský pluk plukovníka Dwighta. Karolíňané začali ustupovat a Dwight se za nimi pustil s nasazenými bajonety. Jižané ale bojovali houževnatě a začali pensylvánské zatlačovat zpět. Těm na pomoc přišel další pluk z Pensylvánie a to 150., jehož velitel, plukovník Wister, se ujal velení v oblasti poté, co byl zraněn Stone. Daniel

---

⁵³ SWOBODA, s. 95.

⁵⁴ DOUBLEDAY, s. 139.

⁵⁵ Tamtéž, s. 139-140.

⁵⁶ Tamtéž, s. 140.

⁵⁷ Tamtéž, s. 142.

⁵⁸ SWOBODA, s. 95.

⁵⁹ DOUBLEDAY, s. 141-142.

se ale nehodlal vzdát a když byl po pár minutách raněn jak plukovník Wister, tak plukovník Dwight a všichni vyšší důstojníci 150. pluku, zastavil se postupně nápor na obou stranách.⁶⁰ Po chvíli ale Daniel útok obnovil a tentokrát se mu podařilo donutit vojáky Unie k vyklizení jejich pozic.⁶¹

Když byl Stone vázán na levém křídle, zaútočili Jižané na les, kde se stále nacházela Železná brigáda. V 15:00 proti nim vyslal generál Heth generála Pettigrewa s jeho brigádou ze Severní Karolíny. Hlavní tíha jejich útoku dopadla na 24. michiganský pluk. Jižané zintenzivnili dělostřeleckou palbu a pomalu se jim dařilo Železnou brigádu tlačit před sebou. Té se na chvíli podařilo Jižany zastavit a Biddleova brigáda na pravém křídle zničila 47. severokarolínský pluk. Brzy ale 26. pluk zaútočil znovu a michiganští ho již zastavit nedokázali. Na levé straně Železné brigády začal ustupovat 19. pluk z Indiany, zároveň velitel Jižanů, plukovník Burgwyn zahájil další útok a vojáci z Michiganu museli ustoupit. Jižané následně přešli do bodákového útoku a vyhnali Seveřany z lesa.⁶² Železná brigáda ztratila z 1800 mužů dvě třetiny a jako jednotka přestala existovat.⁶³ Jenom samotný michiganský pluk přišel o více než 80% mužů, ztráty jejich protivníků z 26. pluku ze Severní Karolíny dosahovaly 82%.⁶⁴

Po obsazení lesa zbývali na McPehrson Ridge pouze vojáci poblíž farmy, na které byl teď ze severu a západu veden útok Danielovou a Davisovou brigádou. Plukovník Wister reagoval vysláním své brigády pod vedením podplukovníka Huidekopera na západ a dvou dalších pluků na sever. Nepřítel byl po dvou salvách a bajonetovém útoku zatlačen, stejně jako byl odražen útok Brockenborougha a Pettigrewa. Jednalo se o samostatné útoky, postrádající koordinaci a vojáci Unie se tak nedostali pod potřebný tlak, který by je donutil k ústupu. Doubleday poté povolal svoji poslední zálohu, 151. pensylvánský pluk, který umístil mezi Stoneovu a Biddleovu brigádu s instrukcí, aby v případě potřeby byla připravena posílit obě. Zároveň poslal svého pobočníka ke generálu Howardovi, aby zjistil, jestli přijdou posily, bez kterých se pozice nedala dlouho udržet nebo jestli má se svými muži ustoupit. Howard se zdráhal vydat rozkaz

---

⁶⁰ SWOBODA, s. 97.

⁶¹ DOUBLEDAY, s. 144.

⁶² SWOBODA, s. 98-101.

⁶³ OPATRNÝ, s. 188.

⁶⁴ SWOBODA, s. 101.

k ústupu, místo toho poslal pobočníka najít generála Buforda, který se nacházel na druhé straně bojiště, aby posílil I. sbor.⁶⁵ Dříve, než byl Buford nalezen provedli vojáci Konfederace další útok na I. sbor. O'Neal udeřil na křídlo současně s Ramuserem, který se hnal proti středu.⁶⁶ Proti prvnímu koordinovanému útoku se I. sbor nemohl udržet a v 16:00 byl spolu s XI. sborem stáhnut skrz město, kde docházelo ke zmatkům a mnoho vojáků Unie bylo zajato, na postavení na Cemetery Hill⁶⁷ a na Culp's Hill, které se nacházely na jižním okraji města.⁶⁸

2.2 Cemetery Hill

Poté, co oba sbory dorazily na Cemetery Hill umístil Howard Doubledayův I. sbor na levou stranu hřbitova a XI. sbor napravo. Po chvíli, kolem 16:30, přijel na místo generál Hancock, který na Meadův rozkaz převzal velení. Howard měl sice menší problémy s akceptováním Hancocka jako velitele, ale ten už upravoval postavení Unie. Dojel za Doubledayem a požádal ho, zda by se nemohl se svými muži přesunout na Culp's Hill. Doubleday protestoval, po 10 hodinách boje byly jeho pluky zmenšeny do velikosti setnin, ale nakonec na místo poslal generála Wadswortha.⁶⁹ Později přišel na místo čerstvý 7. pluk z Indiany, který byl také poslán na Culp's Hill, kde se objevil kolem tři čtvrtě na šest. Postupně se začaly scházet i další jednotky Potomacké armády. Jako první se objevila část XII. sboru spolu s divizí generála Byrneye z III. sboru., obě byly poslány na levé křídlo vedle I. sboru.⁷⁰

Ke konci dne se ještě na kopci objevil Ewellův sbor, v případě útoku mohl bitvu vychýlit na stranu Konfederace, ale Ewell nedostal od Leea přímý rozkaz k útoku a tak neudělal nic. Lee k tomu řekl: „*Nedal jsem obnovit útok, protože jsem neznal sílu nepřítele. Chtěl jsem počkat na posily, které musely přijít nejpozději večer.*“⁷¹

Prvního července již k žádným bojům nedošlo. Konfедераční získali pod svoji kontrolu město i Seminary Ridge západně od města a také úbočí Culp's Hill.

⁶⁵ DOUBLEDAY, s. 145-146.

⁶⁶ Tamtéž, s. 147.

⁶⁷ PETERSON, T. B., & bros., *Life and Public Services of Major-General Meade (George Gordon Meade). The Hero of Gettysburg, and Commander of the Army of the Potomac*, Philadelphia 1864, s. 50.

⁶⁸ HUTEČKA, s. 339.

⁶⁹ DOUBLEDAY, s. 150-151.

⁷⁰ SWOBODA, s. 121.

⁷¹ OPATRNÝ, s. 179.

Vojáci Unie během dne ustoupili do strategicky výhodné pozice, která na mapě připomínala háček na ryby. Od Culp's Hill se jejich pozice vinula dál na Cemetery Hill a podél něho až na 3 kilometry vzdálené vršky Little Round Top a Round Top.⁷²

2.3 Večer a noc

Generál Lee byl na Seminary Ridge v době, kdy vojáci Unie ustupovali skrz město na Cemetery Hill a zřídil si svoje velitelství u křižovatky Cashtownské cesty.⁷³ Kolem půl páté se k Leeovi a Hillovi připojil také generál Longstreet.⁷⁴ Při večerní prohlídce pozic poté Longstreet vyslovil názor, že by Armáda severní Virginie měla obejít levé křídlo Unie a dostat se mezi ně a Washington. Tím by donutili nepřítele přejít do taktické ofenzivy. Generál Lee ale neměl v plánu opouštět bojiště. „*Pokud tu bude zítra, zaútočím na něj.*“ Za svým si stál ale i Longstreet a odpověděl: „*Pokud tu bude zítra, bude to proto, že chce, abyste na něj zaútočil.*“⁷⁵ Longstreet nadále nesouhlasil a u večere označil postavení Unie za impozantní, s tím, že přes noc určitě ještě zesílí.⁷⁶

Vrchní velitel Potomacké armády, generál Meade, vydal rozkaz všem jednotkám v okolí, aby se co nejdříve přesunuly ke Gettysburgu. Sám pak rozpustil své velitelství v Taneytownu a vydal se k bojišti, kam dorazil mezi první a druhou hodinou ranní a hned, jak bylo světlo, vyrazil na inspekci federálních pozic.⁷⁷

---

⁷² HUTEČKA, s. 339.

⁷³ LONGSTREET, s. 357-358.

⁷⁴ FREMANTLE, Arthur James Lyon, *Three Months in the Southern States. April-June 1863*, Mobile: S. H. Goetzel 1864, s. 128.

⁷⁵ LONGSTREET, s. 358.

⁷⁶ FREMANTLE, s. 129.

⁷⁷ PETERSON, s. 50.

3 ČTVRTEK, 2. ČERVENCE 1863

3.1 Ráno a odpoledne

Během rána měl Meade k dispozici XI. a I. sbor, oba silně poškozené během včerejších bojů, kdy XI. sbor ztratil 3700 mužů a I. sbor 6000 mužů, což znamenalo více než polovinu jeho stavu. V noci přišel XII. sbor s částí III.⁷⁸ a za svítání na místo dorazil také II. sbor, který byl následně generálem Hancockem umístěn na levou stranu XI. sboru a směrem k Little Round Top se na jeho levém křídle nacházel III. sbor.⁷⁹ Krátce po druhém sboru, kolem 07:00, se u Gettysburgu objevil i V. sbor generála Sykese se zbytkem III. sboru⁸⁰ a poslední jednotky, které generál Meade postrádal, patřily k VI. sboru generála Sedgwicka. Armáda Potomacu, v síle přibližně 70 000 mužů byla rozmístěna od Cupl's Hill, na kterém byl umístěn XII. sbor, vedle kterého se nacházel XI. a směrem k Little Round Top pak následovaly I., II., III., a V. sbor.⁸¹ Nakonec, před 15. hodinou se na bojiště dostavil i VI. sbor a Potomacká armáda byla ještě před začátkem bojů kompletní.⁸² Na příchod VI. sboru reagoval generál Meade přesunem jednotek. „*Když byl jejich příchod ohlášen, okamžitě jsem nasměroval Pátý sbor na okraj levého křídla a Šestému sboru jsem přikázal zaujmout místo Pátého, jakožto zálohy pro pravé křídlo.*“⁸³

V táboře Konfederace byla většina důstojníků vzhůru kolem půl čtvrté ráno.⁸⁴ Velitel I. sboru, generál Longstreet, měl po celý druhý den k dispozici na bojišti pouze dvě divize, Hoodovu a McLawsovu.⁸⁵ Hoodova ale nebyla na začátku dne kompletní a chyběla v ní Lawova brigáda, která byla od Gettysburgu 24 mil daleko u New Guilford. Vedle ní chyběla ještě kompletní divize generála Picketta, ta byla zatím v Chambersburgu, vzdáleném 22 mil.⁸⁶ Naopak se kolem deváté hodiny u Gettysburgu ohlásila dělostřelecká rezerva generála Longstreeta.⁸⁷

Hlavní tíhu útoku, který plánoval generál Lee, měl nést na pravém křídle sestavy Konfederace I. sbor vedený generálem Longstreetem. Zároveň na levém křídle

⁷⁸ SWOBODA, s. 131.

⁷⁹ JUNKIN, D. X., NORTON, Frank H., *The Life of Winfield Scott Hancock. Personal, Military and Political*, New York 1880, s. 93-94.

⁸⁰ PETERSON, s. 50.

⁸¹ FREED, A. T., *Hancock. The Life and Public Services of Winfield Scott Hancock*, Chicago 1880, s. 38.

⁸² SWOBODA, s. 139.

⁸³ PETERSON, s. 51.

⁸⁴ FREMANTLE, s. 129.

⁸⁵ Tamtéž, s. 130.

⁸⁶ LONGSTREET, s. 363.

⁸⁷ ALEXANDER, E. P., *Military Memoirs of a Confederate. A critical Narrative*, New York 1907, s. 390.

Konfederace měli útočit generálové Hill a Ewell a znemožnit tak Meadovi, aby z tohoto úseku posílil svoje levé křídlo.⁸⁸ Před zahájením útoku se na místo dostavil také generál Law se svými muži a Longstreetovi, stejně jako celé Armádě severní Virginie, scházel už pouze Pickett.⁸⁹ Ústup vrchního velitele konfедераčních vojsk vůbec nenapadl. Během porady opět odmítl Longstreetův návrh odpoutat se od Potomacké armády a přesunem mezi ní a Washington ji donutit k taktické ofenzivě.⁹⁰ Jak řekl generálu Hoodovi: „*Nepřítel je zde. Když nebudeme bít jeho, bude bít nás.*“⁹¹

Generál Meade zpočátku plánoval útok na levé křídlo konfедераčního postavení, který měl vést XII. sbor, podpořený V. sborem. Od této myšlenky ho kvůli špatnému terénu, který byl měkký a těžko by se přesouvala děla, odradil generál Slocum a Meade se tak rozhodl zůstat v defenzivě.⁹²

3.2 Little Round Top

Kolem třetí hodiny odpoledne, zjistil generál Meade, že velitel III. sboru, generál Sickles, svévolně porušil linii Unie a posunul svoje muže asi o půl nebo tři čtvrtě míle před svoje pozice, čímž jednak prodloužil federální linii a potom přerušil kontakt s II. sborem, kterému odkryl levé křídlo.⁹³ Svůj sbor navíc vystavil do pozice, odkud na něj mohl být veden útok ze tří různých stran a vzal sebou také dělostřeleckou rezervu, jelikož samotná děla III. sboru nebyla schopna tuto pozici pokrýt.⁹⁴ Chvilí poté, co se dostal na novou pozici, vyslal generál Sickels 3. mainský pluk s Berdanovými střelci do blízkých lesů, jako předsunutou hlídku. Té si všiml generál Longstreet, který se blížil se svými muži, posílen čtyřmi brigádami Andersonovy divize⁹⁵ z Hillova sboru, k linii Unie a poslal proti nim 10. pluk z Alabamy, který s pomocí 11. alabamského pluku vojáky Unie z lesa vytlačil. Před Peach Orchard se pak Andersonovi lidé přesunuli na levé křídlo konfederovaných, na pravém se nacházela Hoodova divize a mezi nimi McLaws.⁹⁶

Během pozdního odpoledne zahájilo na pravém křídle dělostřelectvo Konfederace palbu, téměř okamžitě se přidala i děla na levém křídle a v odpověď

---

⁸⁸ BROŽ, s. 188.

⁸⁹ LONGSTREET, s. 365.

⁹⁰ OPATRŇÝ, s. 181.

⁹¹ ALEXANDER, s. 391.

⁹² SWOBODA, s. 133.

⁹³ PETERSON, s. 51.

⁹⁴ SWOBODA, S. 137.

⁹⁵ LONGSTREET, s. 365.

⁹⁶ Tamtéž, s. 366-367.

federální kanony.⁹⁷ Začal největší dělostřelecký souboj, jaký byl do té doby na americkém kontinentě zaznamenán.⁹⁸ „*Hustý dým vystával po šest mil, lehký vítr jej rozvál pryč a vzduch se zdál být plný granátů, přičemž se každý objevoval odjinud a vydával jiný zvuk než ostatní.*“⁹⁹

Po dělostřelecké předešle vyrazili Jižané proti levému křídlu Sickelsova III. sboru, kde se nacházela Wardova brigáda a útok se brzy rozšířil po celém Peach Orchard. Na levou polovinu formace, kde se nacházeli muži generála Birneye, byl veden velmi těžký útok. Generál Humphreys, který v tu dobu na pravé straně ještě napaden nebyl, posílil Birneye jedním ze svých pluků.¹⁰⁰

Po chvilce generál Hood obešel levé křídlo Unie a v cestě se mu objevili Wardovi muži, kteří v otevřeném prostranství kryli cestu k Little Round Top. Jejich levé křídlo se nacházelo v Devil's den, kamenné prohlubni nacházející se před horou, pravé křídlo bylo na malém hřbetu u Wheat Field.¹⁰¹ Baterie Unie pálily na Hoodovy muže ze skal, když se dostali na dostřel nepřátelské pěchotě, přišla ještě smrtonosnější palba. Jižané vyrazili do útoku a nakonec se jim podařilo prolomit obrannou linii Unie.¹⁰²

V tento moment jel generál Warren na Little Round Top, aby získal lepší přehled o dění na poli. Když uviděl postupující řady konfedačních, uvědomil si, že bez posil pro tuto část bojiště padne Little Round Top do jejich rukou. Obsazení této pozice by se rovnalo obsazení celého levého křídla Unie a pokud by sem dokázali Jižané dostat děla, mohli odtud Seveřany zcela vyhnat. Warren si uvědomoval, že šlo o klíčovou pozici, která musela být uhájena za každou cenu. Brzy spatřil z vrcholu Barnesovu divizi, kterou vyslal dopředu generál Sykes. Sjel za ní z úbočí dolů, vyžádal si Vincentovu brigádu a umístil ji na Little Round Top. Poté vyslal štábního důstojníka za Meadem, aby jej o tom informoval a přesvědčil ho o důležitosti této pozice.¹⁰³

Mezitím byl během bojů s Wardovými vojáky zraněn generál Hood a velení divize po něm převzal generál Law,¹⁰⁴ který byl v důsledku porušení formací generála Robertsona při pokračování útoku neplánovaně posílen 4. a 5. texaským plukem. Jižané postupovali a dostali se pod palbu dvou děl ze Smithovy baterie. Kartáčová střelba

---

⁹⁷ FREMANTLE, s. 130.

⁹⁸ BROŽ, s. 189.

⁹⁹ FREMANTLE, s. 131.

¹⁰⁰ DOUBLEDAY, s. 164.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 166-167.

¹⁰² LONGSTREET, s. 370.

¹⁰³ DOUBLEDAY, s. 168-169.

¹⁰⁴ LONGSTREET, s. 370.

zastavila 44. a 48. pluk z Alabamy, ale Texasané pokračovali dál a drali se na svah Little Round Top.¹⁰⁵

Vincentova brigáda, která zrovna dorazila na místo, neměla čas k nabití pušek, nasadila bajonety a hnala se proti nepříteli, který se snažil dostat na kopec. Brzy se na pomoc federálním vojákům dostavil také plukovník O'Rorke, který se svým 140. newyorským plukem provedl další bajonetový útok. Stejně jako plukovník Strong Vincent během něj padl, ale jejich vojákům se podařilo na chvíli zastavit nápor Jižanů. Unionisté vedle O'Rorka s Vincentem ztratili také generála Weeda a poručíka Hazletta, který přišel na pomoc se svojí dělostřeleckou baterií.¹⁰⁶

Alabamští a texasští vojáci se brzy přeskupili, připraveni k dalšímu útoku.¹⁰⁷ Ten tentokrát směřoval z hlavní části proti levému křídlu celé federální formace, kde se nacházel 20. pluk z Maine.¹⁰⁸ Mainští si brzy všimli postupujících Jižanů, kteří se chystali k obklíčení jejich levého křídla.¹⁰⁹ Velitel pluku, plukovník Chamberlian, zformoval pět setnin čelem k Round Top. Padla salva, která zastavila překvapené konfederáty, po jejichž levém křídle i přes to začal postupovat 47. alabamský pluk, ale brzy byl pomalu nucen k ústupu. Když začali alabamští ustupovat, rozkázal velitel útoku, plukovník Oates, svému pluku otočit se vlevo a zaútočit na federály na skalní plošině.¹¹⁰ Člen 20. mainského pluku, Theodore Gerrish, o útoku napsal: „*Náš pluk byl pokryt prachem a kouřem. Přál bych si, abych mohl perem zobrazit strašné detaily té hodiny – jak rychle byly náboje vytrhávány z krabic, cpány do kouřících hlavní pušek, jak ocelové nabíjčky řinčely a zvonily v rozpálených hlavních, ... jak naše malá linie, pokřtěná ohněm, zavrávala sem a tam, když postoupila a byla zatlačena zpět, jak naši důstojníci povzbuzovali muže at' vydrží a sami se lehkovážně vystavovali nepřátelské palbě – hrozivá směs pláče, výkřiků, povzbuzování, sténání, modliteb, kleteb, plná granátů, svištících kulek a zvonící oceli.*“¹¹¹ Nepřítel pokračoval ve strašlivé palbě, mnoho mainských leželo mrtvých a díky své početní převaze rebelové pomalu zatlačovali 20. pluk zpět.¹¹² „*Naše munice je téměř celá pryč a my používáme náboje z krabic našich zraněných druhů. Přišel kritický moment a my nemůžeme zůstat tam, kde*

¹⁰⁵ SWOBODA, s. 144.

¹⁰⁶ DOUBLEDAY, s. 169-170.

¹⁰⁷ SWOBODA, s. 146.

¹⁰⁸ GERRISH, Theodore, *Army Life. A Private's Reminiscences of the Civil War*, Portland 1882, s. 106.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 107.

¹¹⁰ SWOBODA, s. 146-147.

¹¹¹ GERRISH, s. 108.

¹¹² Tamtéž, s. 108-109.

jsme o nic děle, musíme postoupit nebo ustoupit.“¹¹³ Plukovník Chamberlain vydal rozkaz „Nasadit bajonety!“ a mainský pluk vyrazil v bodákovém útoku proti Jižanům a nepřítel, překvapen útokem, se dal na ústup, během kterého si ke svým, již tak strašlivým ztrátám, připsal mnoho zajatců. Unionističtí vojáci následně krátce pronásledovali ustupující rebely a pak se, dle svých rozkazů, vrátili na své pozice.¹¹⁴ 20. mainský pluk přišel o 130 mrtvých nebo zraněných mužů, jejich protivníci z 15. alabamského ze stejných důvodů o 270 mužů.¹¹⁵

3.3 Wheat Field

Spolu s útokem na Little Round Top probíhal také útok na Wheat Field a Peach Orchard, kde se nacházel na svém předsunutém postavení III. sbor generála Sicklese, jehož pravé křídlo, kde se měl původně dotýkat se II. sborem, bylo na popud generála Gibbona rychle posíleno Brownovou dělostřeleckou baterií z Rhode Islandu spolu s 87. newyorským a 15. massachusettským plukem.¹¹⁶

K útoku na Wheat Field se chystal generál McLaws. Byl připraven vyrazit spolu s Hoodem, ale generál Longstreet ho zastavil a nepustil do boje přibližně další hodinu. Po uplynutí tohoto času poslal vpřed nejprve Kershawovu a Semmesovu brigádu, nacházející se na pravém křídle,¹¹⁷ spolu s brigádou G. T. Andersona z Hoodovy divize, a nasměroval je mezi Wheat Field a Peach Orchard¹¹⁸ a po další minimálně dvacetiminutové pauze byl do boje zapojen také Barksdale a Wofford.¹¹⁹ McLawsovi vojáci udeřili na levé křídlo III. sboru Unie s velkou silou a Hoodovým mužům se zároveň podařilo dostat se mezerou, která byla v postavení Unie vytvořena, Sickelsovi do zad.¹²⁰

Zde se chystali obklíčit vojáky francouzského plukovníka Regise de Trobrianda,¹²¹ který se nacházel na severním břehu Plum Run. Na střed jeho linie brzy udeřil Semmes a na levé křídlo Kershow, který se tudy snažil prorazit cestu do Peach Orchard.¹²² Pomoc de Trobriandovým mužům, ze kterých už 5. michiganský a 110.

---

¹¹³ Tamtéž, s. 109.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 110-111.

¹¹⁵ SWOBODA, s. 149.

¹¹⁶ JUNKIN, s. 94.

¹¹⁷ ALEXANDER, s. 395.

¹¹⁸ SWOBODA, s. 153.

¹¹⁹ ALEXANDER, s. 395.

¹²⁰ FREED, s. 39.

¹²¹ SWOBODA, s. 153.

¹²² DOUBLEDAY, s. 172.

pensylvánský pluk stihly v zuřivém boji ztratit polovinu svého stavu,¹²³ přišly dvě brigády z Barnesovy divize V. sboru – Sweitzerova a Tiltonova. Sweitzer se vydal na pravé křídlo a brzy se pustil do boje s nepřátelskými jednotkami, které přicházely z nedaleké rokle. Tiltonovým mužům se moc nedařilo a brzy byli obklíčeni a donuceni k ústupu. Chvilku po nich byli po urputném boji přemoženi také de Trobriandovi muži a vytlačeni pryč z Wheat Field až k pozicím generála Birneye, který je použil jako základ nové linie. Doplnil je dvěma čerstvými pluky a vyslal je do protiútoků, ve kterém se jim podařilo opět vyhnat nepřítele z Wheat Field až tam, kde svůj útok začínal.¹²⁴ To však neznamenovalo, že by měl boj v tomto úseku skončit, naopak Jižané se chystali k novému náporu.

V této chvíli se k Wheat Field blížila Caldwellova divize z Hancockova sboru. V jejím čele šly brigády Crosse a Kellyho, za nimi se pak nacházely brigády Zooka a Brokea. Jejich linie se dostala pod těžkou palbu znovu útočících rebelů, která na místě zabila plukovníka Crosse a smrtelně zranila generála Zooka.¹²⁵

Přesto se federálním vojákům podařilo dostat mezi linie Jižanů. Na pravém křídle se irská brigáda plukovníka Kellyho vydala do útoku proti Kershawovi, jehož postupující muže si jim podařilo zastavit. Zároveň se Brooke střetl s Semmesovou brigádou.¹²⁶ Semmes byl zatlačen až za podpůrné baterie, které ho doprovázely a padly do rukou Seveřanů. Po chvíli se jeho muži s částí Andersonovy a Benningovy brigády opět shromáždili připraveni k útoku. Vyrazili a tentokrát z pozic vyhnali Seveřany a opět získali zpět ztracená děla. Generál Caldwell se následně z Wheat Field dostal pod krycí palbou dělostřelectva s těžkými ztrátami. Vojáci ze Zookovo a Kellyho brigády padli do zajetí.¹²⁷

Na pomoc federálním vojákům ve Wheat Field byl poslán také generál Ayres, který měl k dispozici pět divizí pravidelné armády. Udeřil na nepřítelovo křídlo a hnal ho směrem k levému křídlu Caldwellova. Zároveň se ale na jeho pravém křídle zformovaly ve velké síle jednotky Jižanů a Ayresovi nezbývalo než si probojovat cestu k ústupu, během něhož přišel o 50% mužů a za pomoci dělostřelectva a vojáků z VI. sboru se vrátil na Little Round Top.¹²⁸

---

¹²³ SWOBODA, s. 153.

¹²⁴ DOUBLEDAY, s. 172.

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶ SWOBODA, s. 155.

¹²⁷ DOUBLEDAY, s. 172-173.

¹²⁸ Tamtéž, s. 173.

3.4 Peach Orchard

Na White Field zuřil boj, když 1500 vojáků z Mississippi pod vedením generála Barksdalea vyrazilo proti Seveřanům v Peach Orchard. Potomacká armáda již neměla v záloze žádné rezervní pěchotní jednotky, z dělostřeleckých záloh se polovina přesouvala na tuto část bojiště. Jako jedna z prvních se ukázala 9. baterie z Massachusetts a téměř okamžitě spustila palbu na přibližující se muže z Georgie generála Wofforda. Když se georgijští přiblížili víc, vrhla se na ně pensylvánská brigáda generála Charlese Grahama.¹²⁹

Graham dokázal své pozice po jistou dobu udržet. Ale když se k Barkserdaleovi, jehož muži přicházeli ze severu, přidali také vojáci generála Kershawa ze západu, začala být situace čím dál těžší. Dělostřelectvo Konfederace střílelo na celou linii generála Sicklese. Barksdale byl v boji smrtelně raněn, ale jeho mužům se postupně dařilo získávat na úkor Grahama federální pozice. Sám generál Graham po ošklivém zranění padl do rukou nepřátel a v pokračující dělostřelecké palbě si jeden z granátů našel také generála Sicklese a velitel III. sboru přišel o jednu nohu.¹³⁰ Velení sboru přešlo od zraněného Sicklese na generála Birneye.¹³¹

Birney byl nakonec početní převahou nepřítele donucen vydat rozkaz k ústupu a přeskupení linií na místě, kde měl být III. sbor původně umístěn.¹³² Dělostřelecké baterie majora McGilveryho, umístěné na křižovatce pod Peach Orchard se ve své práci zdály velmi efektivní, ale stejně jako zbytek vojáků Unie, už dostaly, co proto. V jednu chvíli se jich dokonce zmocnil generál Kershaw, ale záhy byli jeho muži zatlačeni zpět útokem 141. pensylvánského pluku, ten vrátil děla opět do rukou Unie a jeho muži je z místa odtlačili ručně.¹³³

Když se baterie posunuly na místo, odkud je chtěl velitel baterie Bigelow zapřáhnout za koně a odjet, objevil se u něj plukovník McGilvery a rozkázal mu zůstat na místě, dokud se mu nepodaří zaplnit velkou mezeru, která se za nimi vytvořila.¹³⁴ Bigelow zůstal a vydržel bojovat s dorážejícím nepřítelem až do doby, kdy se Jižané dostali na 6 stop před baterie a poté nařídil ústup. Během této doby ztratil 3 důstojníky a

---

¹²⁹ SWOBODA, s. 158.

¹³⁰ DOUBLEDAY, s. 170-171.

¹³¹ PETERSON, s. 51.

¹³² Tamtéž, s. 51.

¹³³ DOUBLEDAY, s. 171.

¹³⁴ SWOBODA, s. 159.

28 vojáků, podobné ztráty si připsala i Phillipsova baterie, která s Bigelowem po celou dobu sousedila.¹³⁵

Čas, který Bigelowovi muži McGilverymu poskytl, využil jejich velitel k vytvoření obrané linie 40 děl z 6 baterií. Ty začaly pálit do řad postupujících Jižanů, ale plukovník Alexander, velící konfедераčních dělostřelců I. sboru, začal svojí přesnou palbou postupně umlčovat jedno federální dělo za druhým. Spolu s Alexandrovými výstřely se podařilo 21. mississippskému pluku zmocnit se děl 5. baterie pravidelného dělostřelectva Unie.¹³⁶

Unionisté však podnikli rychlý protiútok a Willardova brigáda, v čele se 39. plukem z New Yorku získala ztracená děla zpět. Krátce na to ale zahájil útok generál Wilcox se svojí brigádou z III. konfедераčního sboru A. P. Hilla. Alabamská brigáda s 1400 muži vzala útokem celou obrannou linii, na které stál generál Humphreys.¹³⁷ Jeho divize trpěla pod náparem Jižanů, čehož si všiml generál Hancock a poslal jí na pomoc 19. massachusettský a 42. newyorský pluk. Než se tyto jednotky stihly k jeho linii dostat, byl Humphreys vytlačen na původní pozici generála Caldwell, jehož brigáda byla dříve během boje vyslána na pomoc do Wheat Field. Přicházející pluky si toho všimly, seřadily se v bitevní linii, vypálily několik salv a spořádaně ustoupily. Během ústupu však oba utrpěly těžké ztráty.¹³⁸

Jižané pokračovali v postupu. K Wrightovo brigádě se přidala floridská Perryho brigáda, která udeřila na ustupující Humfreysovy oddíly zpoza Wilcoxovy brigády a společnými silami uspíšily ústup vojáků Unie.¹³⁹

Generál Meade se snažil získat posily pro nejohroženější úsek bitvy, kde to šlo. Ze Cemetery Hill dorazily Doubledayova a Robinsonova divize, VI. sbor poskytl na pomoc Bartlettovu a Nevisovu brigádu a přišla také Lockwoodova brigáda z XII. sboru, která byla na bojiště poslána již dříve. Oddíly zaujaly pozici na prodloužení Cemetery Hill s úkolem čekat na nepřítele, který měl podle předpokladů co nejdříve zcela prolomit Humfreysovy linie. Ve shánění posil neustával ani generál Hancock. Baterie poručíka Thomase byla vyslána ke krytí pravého křídla, poručík Weir se svými děly posílil 19. mainský pluk plukovníka Heath.¹⁴⁰ Na místo, kudy ustupovali vojáci generála Birneye, umístil brigádu plukovníka Willarda, která se dostala téměř okamžitě

¹³⁵ DOUBLEDAY, s. 171.

¹³⁶ SWOBODA, s. 160.

¹³⁷ Tamtéž, s. 169.

¹³⁸ JUNKIN, s. 95.

¹³⁹ LONGSTREET, s. 371.

¹⁴⁰ SWOBODA, s. 169-170.

do střetu s nepřítelem, který Birneyovi muže velmi těsně následoval. Willardovi muži utrpěli v následujících bojích velmi těžké ztráty, včetně samotného plukovníka. Ten zemřel před zraky generála Hancocka, když byl zasažen do obličeje nábojem z granátu ve chvíli, kdy mu Hancock dával další instrukce.¹⁴¹

Brzy po útoku Willardových mužů zaútočila Perryho brigáda vedená plukovníkem Langem na 19. mainský pluk, donutila mainské k ústupu a cestou ukořistila i tři z šesti děl poručíka Weira.¹⁴² Krátce po sedmé hodině večer poslal generál Longstreet zprávu generálu Leeovi ve znění „*daří se nám dobře*“. Ve chvíli, kdy zpráva k Leeovi dorazila, to však z tábora konfедераčních vypadalo, jakoby se Longstreetovi muži zastavili a nedokázali pokračovat v postupu.¹⁴³

Willardova brigáda se držela na místě a po chvíli donutila Barksdaleovy rebely k ústupu a začala je pronásledovat. Dostala se z lesa na otevřené prostranství, kde do nich začaly pálit děla plukovníka Alexandera. Unionisté byli donuceni stočit se k severu. Tento manévr je navedl rovnou na křídlo Langovy floridské brigády a po krátkém boji byli Jižané donuceni k ústupu. Spolu s nimi zároveň ustoupili také Seveřané.¹⁴⁴

Mezitím útočila Wilcoxova brigáda spolu s Wrightovou georgijskou brigádou na svém levém křídle na Thomasovy baterie. Dostali se přes ně a tlačili na Unionisty umístěné u Codoriegovy farmy. Zde jim v cestě stály dva pluky, ale ty je nedokázaly zadržet a pomalu ustupovaly směrem na Cemetery Hill. Jižané se tlačili vpřed a brzy se dostali pod palbu děl ze Cemetery Hill i z Brownovy artilerie, která se nacházela před nimi. Dělostřelci se ale dali brzy na ústup, pod krytím 15. massachusettského pluku Jamese Warda, jehož velitel při této akci padl.¹⁴⁵

Wrightovy jednotky původně postupovaly s Wilcoxem a Langem, který se nacházel ve středu formace. Palba z unionistické linie ale zahrnala Langovy vojáky na ústup a zbylé dvě brigády tak ztratily podporu na svém křídle. Wrightovi se v jednu chvíli podařilo získat se svými Georgiány postavení v linii Unie a otočil jeden z kanonů proti Webbově brigádě z II. sboru.¹⁴⁶ Seveřané byli zahrnání 80 nebo 100 yardů za původní dělostřelecká postavení a konfедераčním se tak podařilo proniknout mezi nejsilnější postavení vojsk Unie. Ale když se Wright po dosažení těchto pozic rozhlédl,

---

¹⁴¹ JUNKIN, s. 96.

¹⁴² SWOBODA, s. 171.

¹⁴³ FREMANTLE, s. 131.

¹⁴⁴ SWOBODA, s. 171.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 171-172.

¹⁴⁶ DOUBLEDAY, s. 175.

zjistil, že jeho mužům chybí po obou stranách dostatečná podpora.¹⁴⁷ Webb poté zpoza zdi, za kterou se ukrýval, nechal vypálit své muže dvě salvy, po kterých poslal do útoku dva pluky. Dělo padlo opět do rukou federálních vojáků, kteří jej obrátili zpět do řad Jižanů. Wright, zcela izolován od zbytku konfедераčních jednotek, nařídil ústup k hlavní konfедераční linii.¹⁴⁸

Během Wrightova útoku jel generál Hancock podél linie Unie a všiml si postupujícího konfедераčního pluku, který neměl daleko k proražení skrz linie federálů. Jejich palba zasáhla kapitána Millera, který jako člen Hancockova štábu generála doprovázel, a vážně ho zranila. Hancock se otočil k jednomu ze členů pluku, který se chystal zabezpečit tuto část bojiště s otázkou „*Vidíte ty prapory?*“ Voják odpověděl „*Ano, pane.*“ „*Tak se jich zmocněte.*“ Voják s úsměvem dopověděl: „*Zmocním, generále.*“ Seveřané vyrazili proti jižanům ve velkolepém útoku a podařilo se jim zahnat početnějšího nepřítele pryč.¹⁴⁹ Jednalo se o vojáky generála Wilcoxe, kteří následně následovali ostatní konfederáty k hlavní jižanské linii. Proti nim se postavil 1. pluk z Minnesoty, který během bajonetového útoku ztratil 82% svých mužů, na jejichž seznamu se neobjevil ani jediný zajatec, a na Cemetery Hill se vrátilo 48 jeho členů.¹⁵⁰

3.5 Cemetery Hill

Generálové Hill a Ewell měli dle rozkazů spolupracovat s Longstreetem. Hillův III. sbor se za celý den zmohl, kromě zapojení tří brigád do Longstreetova útoku – Wilcoxe, Perryho a Wrighta,¹⁵¹ pouze na přibližně dvouhodinové ostřelování federálních pozic 55 děly ze Seminary Ridge. Vzhledem k tomu, že tato střelba nezabránila Seveřanům v posílení všech sborů, které následně odrazily Longstreetův útok, veliteli I. sboru nijak nepomohl.¹⁵² Jednotky Ewella začaly vyvíjet aktivitu až poté, co byl útok generála Longstreeta úplně odražen.

Krátce před osmou hodinou zahájily svůj postup Haysova a Hookova brigáda z Earlyho divize. Spolu s nimi směrem k průsmyku mezi Cemetery Hill a Culp's Hill mířila Averyho brigáda. Průsmyk strážila 5. dělostřelecká baterie z Maine pod velením kapitána Stevense. Jeho děla zahájila na postupující Jižany palbu, přidaly se k nim i

---

¹⁴⁷ ALEXANDER, s. 403.

¹⁴⁸ DOUBLEDAY, s. 176.

¹⁴⁹ JUNKIN, s. 97.

¹⁵⁰ SWOBODA, s. 173.

¹⁵¹ ALEXANDER, s. 406.

¹⁵² Tamtéž, s. 409.

baterie na Cemetery Hill, ale rebelové i za těžkých ztrát postupovali vpřed. Po nějakém čase se jim podařilo dostat se mimo dosah dělostřelecké palby. Nicméně díky kanonádě trvala cesta Jižanů k cíli skoro celou jednu hodinu. Cílem se staly právě mainské baterie, které byly zepředu kryty generálem Amesem a jeho Harrisovou a Gilsovou brigádou. Ames poslal vpřed dva Gilsovy pluky, které po chvíli podpořil 17. plukem z Connecticutu. Brzy se proti Seveřanům vynořily jednotky z Louisiany, přezdívané Louisianští Tygři.¹⁵³ „Generál Ames shromáždil svoji roztržitou linii... Louisianští Tygři se hemžili před hlavními jejich zbraní. Ted' to byl boj muže proti muži – pušky se používaly jako kyje, bajonety bodaly, šavle sekaly, používaly se kameny, hole a cokoliv, co přišlo pod ruku. Boj byl krátký, krvavý a zoufalý.“¹⁵⁴ Na pomoc Amesovi přišel Carrollův 106. pensylvánský pluk. Když si jich Jižané všimli, uvědomili si, že jsou přečíslení a ustoupili. Louisianští Tygři byli v bitvě téměř vyhlazeni a údajně z 1750 mužů přežilo pouze 150.¹⁵⁵

3.6 Culp's Hill

Ve 20:00 zahájil svůj postup generál E. Johnston z Ewellova II. sboru. K dispozici měl brigády J. M. Jonese, Nichollse, Steuarta a Walkera. Když Konfederační vojáci překročili Rock Creek, tekoucí kousek pod Culp's Hill, byla již tma.¹⁵⁶ Většina XII. sboru, který tu byl umístěn, byla dříve během bitvy odeslána posílit levé křídlo proti Longstreetovým mužům.¹⁵⁷ Proti Johnsonovi se tak nacházela pouze Greenova brigáda, posílena třemi pluky z Wadsworthovy divize a třemi pluky z XI. sboru.¹⁵⁸ Na rozdíl od jiných částí bojiště zde Jižané uspěli, vytlačili málo početné jednotky Unie z jejich pozic a noc strávili v části jejich zákopů.¹⁵⁹

3.7 Večer a noc

V táboře Unie byla po boji svolána porada důstojníků, kde se hlasovalo o tom, jestli mají Seveřané zůstat bojovat i další den nebo jestli ustoupí. Bylo rozhodnuto, že Armáda Potomacu zůstane na místě, také se dohodlo, že jedinou aktivní částí zítřejšího

¹⁵³ SWOBODA, s. 179-180.

¹⁵⁴ GERRISH, s. 113.

¹⁵⁵ DOUBLEDAY, s. 183.

¹⁵⁶ LONGSTREET, s. 375.

¹⁵⁷ FREED, s. 41.

¹⁵⁸ LONGSTREET, s. 375.

¹⁵⁹ OPATRŇÝ, s. 183.

dne bude znovu získání pozic na Culp's Hill, které koncem dne padly do konfedačních rukou.¹⁶⁰ Na poradě se generál Meade přikláněl spíše k ústupu. Prohlásil, že Gettysburg nepovažuje za vhodné místo ke svedení bitvy, ale nakonec mu k rozhodnutí zůstat dopomohlo i zajetí kurýra s depeší z Richmondu, kde stálo, že Lee nemůže očekávat žádné posily.¹⁶¹

Do tábora Konfederace dorazil během bitvy také generál Pickett se svojí divizí a Armáda severní Virginie se konečně nacházela u Gettysburgu v kompletním složení. Pickett poslal Waltera, jednoho ze svých mužů za generálem Leem, aby ohlásil jejich příchod. Lee po něm Pickettovi vzkázal: „*Řekněte Pickettovi, že jsem rád, že přišel, že se na něj a jeho muže mohu vždy spolehnout, ale že ho tento večer nebudu potřebovat.*“¹⁶²

---

¹⁶⁰ HUTEČKA, s. 340-341.

¹⁶¹ Harper's weekly, 25. 7. 1863, VII/343, s. 471.

¹⁶² PICKETT, George E., EDWARD, George, *The Heart of the Soldier. As Revealed in the Intimate Letters of Genl. George E. Pickett*, New York 1913, s. 92.

4 PÁTEK 3. ČERVENCE 1863

4.1 Ráno a dopoledne

Pro páteční ráno neměl generál Longstreet rozkazy a tak prováděl přípravy pro svůj vlastní plán. Vyslal zvědy s úkolem najít cestu, kterou by mohl využít k obnovení útoku na unionistické levé křídlo, které hodlal zatlačit směrem k jejich centru. Potřebná cesta byla objevena a Longstreet se už chystal vydat patřičné rozkazy. Než to ale stihl udělat, přijel za ním generál Lee se svým vlastním plánem, dle kterého se chystal zaútočit na levý střed formace Unie jednotkami složenými z McLawsovy, Hoodovy a Pickettovy divize.¹⁶³

Longstreet s tímto plánem zásadně nesouhlasil a když se k nim připojil generál Pickett, snažil se jej Leeovi rozmluvit. *„Dobrý bože! Podívejte, generále Lee, na nepřekonatelné potíže mezi naší linií a linií Yankeeů – strmé kopce, řady dělostřelectva, ploty, silné rojnice – a pak budeme muset bojovat s naší pěchotou proti jejich bateriím. Podívejte se na terén, přes který musíme útočit, téměř míle otevřeného prostoru, pod deštěm jejich bomb a šrapnelů.“* Generál Lee ale odmítal o této záležitosti diskutovat a ukončil rozhovor větou: *„Nepřítel je zde, generále Longstreete, a já na něj zaútočím.“*¹⁶⁴

Longstreetovi se nepodařilo plán Leeovi rozmluvit, ale nadále měl proti němu řadu námitek. *„Myslel jsem, že tohle neudělá, protože tento bod byl otestován den předtím více muži, ... protože nepřítel tam na nás čekal, jak jsme během noci slyšeli upevňování jeho obrany, ... protože k tomu bylo zapotřebí minimálně třicet tisíc mužů, protože dokonce i taková síla by musela úzce spolupracovat na svých částech linie, protože kolony, které k tomu hodlal připravit měly pouze třináct tisíc mužů... protože kolony by musely pochodovat míli pod koncentrovanou dělostřeleckou palbou a tisíc yardů pod dostřelem pušek...“*¹⁶⁵ Poslední námitku velmi jednoduše vyvrátil plukovník Long z Leeova štábu, který řekl, že *„děla na Little Round Top mohou být potlačena našimi bateriemi. Tento bod byl vyřešen, útok byl rozkázán a Longstreet byl nasměrován k jeho provedení.“*¹⁶⁶

¹⁶³ LONGSTREET, s. 385-386.

¹⁶⁴ PICKETT, s. 94.

¹⁶⁵ LONGSTREET, s. 386.

¹⁶⁶ ALEXANDER, s. 416.

4.2 Cupl's Hill

Na pravém křídle Unie přenocoval v části nepřátelských zákopů konfедераční generál Johnston. Během noci byli jeho muži posíleni dvěma Rodesovými brigádami a jednou brigádou z Earlyho divize.¹⁶⁷

Hlavní pozornost Meada se tak na začátku třetího dne musela logicky věnovat místu, kde se Jižanům podařilo narušit linii Unie. Jakmile byli Jižané viditelní v ranní mlze, spustilo do jejich pozic dělostřelectvo Unie palbu. Vzhledem k tomu, že Jižané nemohli kvůli vlastnostem terénu dopravit na místo žádná děla, nepřicházela žádná odpověď. Dělostřelecká střelba donutila Johnstona k útoku v naději, že se mu podaří získat lepší postavení, které by nebylo jejímu účinku tak vystaveno. Generál Geary, který měl tento úsek na starosti, byl ale během noci značně posílen. Při výpadu se Johnston střetl Gearyho a Kaneovo brigádou. S nimi se dostal do dlouhého boje, který trval kolem čtyř hodin. Ke konci střetnutí se na Johnstonově levém křídle objevila Rugerova divize z XII. sboru Unie a konfедераční velitel musel neochotně, kolem 11 hodin dopoledne, vydat rozkaz k ústupu. Jeho muži překročili zpět Rock Creek a na tomto místě zůstali až do noci a dalších pátečních bojů se již neúčastnili.¹⁶⁸ Že se nejednalo pouze o drobnou potyčku, ale těžký boj dokládají ztráty konfederovaných, kteří zde přišli přibližně o 1873 mužů.¹⁶⁹

O tom, že byl Johnston vyhnán ze svých pozic, se ale na druhém křídle vůbec nedozvěděl generál Longstreet a v dalším průběhu dne počítal s jeho podporou během Pickettova útoku.¹⁷⁰

4.3 Příprava Pickettova útoku

Generál Lee se vydal mezi své muže, dojel až k blízkosti Wheat Field, kde se zastavil s generálem Woffordem. Když mu Wofford ukázal, kam až se se svými muži včera probil, zajímalo Leea, zda bude schopný tento výkon zopakovat. Generál Wofford odpověděl, že si to nemyslí. Z důvodu, že včera pronásledoval ustupujícího nepřítele, který byl přes noc jistě posílen a zpevnil své postavení. Lee neodporoval, ale nedal se od svého plánu nijak odradit. Podle něj měla jako první vyrazit Pickettova divize, z levé strany měla být podporována brigádou Archera, kterou po jeho zajištění vedl plukovník

---

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 414.

¹⁶⁸ DOUBLEDAY, s. 186-187.

¹⁶⁹ ALEXANDER, s. 415.

¹⁷⁰ LONGSTREET, s. 391.

Fry, dále Marshallovou a Davisovou brigádou z Pettigrewovy divize. Za Pettigrewem se nacházela Lanova a Scalesova brigáda z Penderovy divize. Na pravé straně se pak nacházel Wilcox a Lang z Andersonovy divize.¹⁷¹

Příprava a vydání rozkazu k postupu bylo na generálu Longstreetovi. Longstreet se Leea zeptal, v jaké síle bude Konfederace na nepřítel útočit. Lee mu odpověděl, že v síle 15 000 mužů. Longstreet k tomu řekl, „že patnáct tisíc mužů, kteří by mohli úspěšně přes toto pole zaútočit, nikdy nebylo postaveno do boje, ale on byl netrpělivý, aby poslouchal a unavený z mluvení, kromě zahájení ho nic nezajímalo.“¹⁷²

Zatímco probíhal útok na Johnstona na pravém křídle Unie, pochodovali vojáci vybráni k útoku na své pozice a hledali si místa, kde budou skryti před dělostřelectvem. Plukovník Alexander vyčlenil baterii devíti děl mimo dosah federálních dělostřelců, aby mohla být použita k podpoře pěchoty.¹⁷³

Přibližně hodinu a půl před zahájením dělostřelecké přípravy poslal Longstreet zprávu Alexanderovi, veliteli konfедераčních dělostřelců: „Plukovníku: Pokud nebude mít dělostřelecká palba dostatečný efekt, aby nepřítel vyhnala nebo aby ho značně demoralizovala... dal bych přednost, abyste nedoporučoval Pickettovi útok. Opírám se o váš dobrý úsudek v této věci a očekávám, že dáte Gen. Pickettovi vědět, až se tento moment vyskytne.“ Alexander si zprávu přečetl a brzy poslal Longstreetovi odpověď: „Generále: Budu schopen posoudit efekt palby pouze podle toho, jak bude nepřítel odpovídat, jeho pěchota není moc vidět a dým brzy zahalí pole. Pokud, jak vyvozují z vaší zprávy, je zde jakákoli jiná alternativa k tomuto útoku, měla by být pečlivě zvážena před zahájením naší palby, protože si tento pokus vyžádá veškerou dělostřeleckou municí, která nám zbyla. A pokud bude výsledek nepříznivý, nezbude nám žádná pro další pokus. A i když to bude naprosto úspěšné, bude to učiněno pouze za velmi krvavou cenu.“ Longstreet ukončil posílání zpráv konečným listem, ve kterém Alexanderovi napsal: „Plukovníku: Úmyslem je poslat pěchotu, pokud bude mít dělostřelectvo žádaný účinek a vyžene nepřítel pryč nebo pokud bude mít jiný účinek, takový jaký by oprávnil náš útok. Až ten moment přijde, oznamte to generálu Pickettovi a samozřejmě poskytněte tolik dělostřelectva, kolik pro pomoc útoku můžete.“¹⁷⁴

¹⁷¹ SWOBODA, s. 197.

¹⁷² LONGSTREET, s. 386-387.

¹⁷³ Tamtéž, s. 388.

¹⁷⁴ ALEXANDER, s. 421.

V poledne již byly všechny Longstreetovy přípravy dokončené a vojáci byli rozmístěni v liniích, připraveni k útoku a děla byla připravena ke střelbě.¹⁷⁵ V táboře Unie byl poměrně klid. „*Od jedenácti do půl jedné bylo ticho. Bylo sotva vystřeleno. Nebylo slyšet nic, leda sten zraněných a tichá konverzace vojáků. Přemýšleli jsme, co to ticho znamená. Vzdal se Lee a přiznal porážku rychlým útěkem? Nebo to byl momentální klid, který obvykle předchází bouři?*“¹⁷⁶ Odpověď na obě otázky měla přijít brzy. Když byl generál Longstreet spokojen s přípravami poslal zprávu plukovníku Waltonovi z Washingtonovy artilerie „*Plukovníku – zahajte palbu. Rozkažte velkou pečlivost a přesnost. Když baterie v Peach Orchard nebudou moct být použity proti pozicím, na které máme v úmyslu zaútočit, nechte je střílet na nepřítele na skalnatém kopci.*“¹⁷⁷ Poté zazněla signální salva a následně začalo 172¹⁷⁸ děl střílet do středu a na levé křídlo federální formace.¹⁷⁹ Dělostřelectvo Unie rychle zareagovalo a jejich 160¹⁸⁰ děl začalo opětovat palbu. Generál Hunt měl ale malé zásoby dělostřelecké munice a vzhledem k tomu nebyla střelba tak silná, jak by mohla být. To se nelíbilo generálu Hancockovi, který požadoval, aby děla střílela, jak jen mohla, mimo jiné i z důvodu, že jejich malá odpověď či případné stažení by mohlo mít špatný vliv na morálku federálních vojáků.¹⁸¹

Konfедераční palba pokračovala, avšak nejničivější účinky nepocítovala první linie Unie, kterou většina střel přeletěla, ale až federální tyl. Zde se nacházel štáb generála Meada, který se dostal pod ostrou palbu. „*Každá velikost a forma granátů známá britskému a americkému dělostřelectví křičela, sténala a hvízdala a zlověstně poletovala nad naší pozicí.*“¹⁸² Do tylu mířila také většina federálních kanonů. V tylu Konfederace se ale shromažďovali vojáci, kteří měli vyrazit do útoku. Pickett přišel o 500 mužů, aniž by vyrazil proti nepříteli, Kemperova brigáda takto ztratila 88 vojáků.¹⁸³

Palba pokračovala a plukovník Alexander poslal Pickettovi ve 13:25 následující zprávu: „*Generále: Pokud vůbec chcete jít, musíte jít hned nebo vás nebudeme schopni podporovat tak, jak bychom měli. Ale nepřátelská palba fyzicky nepovolila a ze hřbitova*

---

¹⁷⁵ FREMANTLE, s. 133.

¹⁷⁶ GERRISH, s. 115-116.

¹⁷⁷ LONGSTREET, s. 390.

¹⁷⁸ ALEXANDER, s. 419.

¹⁷⁹ PETERSON, s. 52.

¹⁸⁰ ALEXADNER, s. 419.

¹⁸¹ JUNKIN, s. 104.

¹⁸² PETERSON, s. 55.

¹⁸³ SWOBODA, s. 206-207.

*stále střílí 18 děl.*¹⁸⁴ Brzy po odeslání listu se však oněch 18 děl stáhlo a federální vojáci přestali zcela střílet. V tu chvíli totiž major Osborn navrhl generálu Huntovi léčku, když chtěl fingoaným stažením děl vyprovokovat konfederáty k útoku. Jižané tuto taktiku, díky které si udrželi zásoby munice pro boj s pěchotou, používali často, ale ze strany Unie to byla novinka.¹⁸⁵ Čtvrt hodiny po odeslání předešlé zprávy poslal Alexander ještě jeden list: „*Proboha jděte rychle. 18 děl je pryč. Jděte rychle nebo mi moje munice nedovolí vás pořádně podpořit*“¹⁸⁶

Generál Pickett¹⁸⁷ přinesl zprávu Longstreetovi a zeptal se, jestli má zaútočit. Longstreet místo odpovědi natáhnul ruku a spolu s druhou stiskl Pickettovu a současně pouze sklonil hlavu nad hrudník. „*Potom, generále, povedu svoji divizi.*“ Podal Longstreetovi dopis, který psal domů, a spatřil na jeho tváři slzy.¹⁸⁸ Pickett šel ke svým mužům, připraven vyrazit. Jak psal v dopise, který předal Longstreetovi, když začala dělostřelecká palba „... *celý svět se proměnil v žhavý vulkán, celé nebe v bouři – potom temnota a absolutní ticho – potom chmurné a hrůzné tlumené rozkazy – potom formování útočných řad. Mí stateční Virgiňané jsou v čele řady. Ó, necht' mi milostivý Bůh pomáhá, jako nikdy předtím!*“¹⁸⁹

4.4 Pickettova zteč

Generál Longstreet jel po odchodu Picketta na stanoviště dělostřelců za plukovníkem Alexanderem. Tam se dozvěděl, že baterie, které Alexander připravil pro tento útok, byly bez jeho vědomí sebrány Leeovým náčelníkem dělostřelectva a že munice, která jeho děla měla k dispozici, byla tak malá, že se nedala náležitě využít k podpoře pěchoty.¹⁹⁰ Longstreet Alexanderovi řekl, ať jde zastavit Picketta a doplnit zásoby munice. Alexander mu vysvětloval, že nemůže. Zabralo by to hodně času, který by nepřítel využil k dalšímu vylepšení postavení a pak, o moc víc munice už stejně nebylo. Longstreet si ho vyslechl a poté mu řekl: „*Já jsem tenhle útok nechtěl. Nevidím, jak by mohl uspět. Já bych ho nedělal ani teď, ale generál Lee vydal rozkaz a očekává ho.*“¹⁹¹

¹⁸⁴ ALEXANER, s. 423.

¹⁸⁵ SWOBODA, s. 209.

¹⁸⁶ ALEXANDER, s. 423.

¹⁸⁷ Více o Pickettově útoku viz: HESS, Earl J., *Pickett's Charge – The Last Attack at Gettysburg*, University of North Carolina Press 2001.

¹⁸⁸ PICKETT, s. 97-98.

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 95.

¹⁹⁰ LONGSTREET, s. 392.

¹⁹¹ ALEXANDER, s. 242.

Ve dvě hodiny odpoledne se daly řady v šedých konfедераčních uniformách na pochod.¹⁹² Jedenáct a půl tisíce vojáků, pod 30 vlajkami a 19 plukovními prapory, se postupně za zvuků Dixie dostávalo na dohled očím Unionistů. V tu chvíli se ale na svoje pozice vrátila děla Unie. Generál Hunt navíc přidal děla z rezerv a na pochodující Jižany tak mířilo celkem 220 hlavních.¹⁹³ Federální dělostřelci spustili ze Cemetery Hill a Little Round Top na nepřítel smrtonosnou palbu. Nejvíce ji odneslo především levé křídlo, které postupovalo přes zcela plochou louku, když se k dělům přidala salva z tisíce pušek, tak se jeho postup prakticky zhroutil. Pak přichází na řadu kartáčové střely, které kosí Virgiňany doslova po stovkách.¹⁹⁴ Někteří zasažení muži se již nezvedli, někteří se vrátili zpět ke konfедераčnímu táboru. *„Někteří šli sami o berlích skládajících se ze dvou pušek, další byli podpírání vojáky méně zraněnými než oni sami a další byli nošeni na nosítkách zdravotními sbory, ale v žádném případě jsem neviděl zdravého muže pomáhat raněnému do týlu, pokud na sobě neměl červenou nášivku ambulančního sboru.“*¹⁹⁵

Čím blíže se Jižané k liniím Unie přibližovali, tím větší se stávaly zmatky v jejich sestavě. Kemperova brigáda nejprve postupovala směrem, který vytvářel mezi ním a Garnettovou brigádou mezeru. Když na to byl upozorněn, změnil směr, ale tímto manévrem se dostal přímo pod palbu Rittenhousových děl z Little Round Top a McGilverého baterie, která se nacházela za Plum Run. Poté změnil směr, který jeho muže vystavil tentokrát palbě pušek Vermontů z brigády generála Stannarda. Kemper ale stále pokračoval dál, aby se opět setkal Garnettem.¹⁹⁶

Garnett se svými muži narazil na předsunuté vojáky Unie, skryté v trávě na úbočí kopce. Někteří z nich padli do zajetí, zbytek byl brzy zahrán za kamennou zeď, nacházející se kousek za nimi. Generál Garnett nařídil svým mužům pronásledovat ustupující federály. Jižané uposlechli a za pochodu nabíjeli své zbraně a stříleli na nepřítel. Postupující Konfедераční řady se staly terčem dělostřelecké baterie na Cemetery Hill, která ostřelovala celou jejich linii. Jeden výstřel byl schopný zabít až deset mužů. Pod palbou děl a nepřátelské pěchoty se však Garnettovi muži, těsně

---

¹⁹² SWOBODA, s. 210.

¹⁹³ Tamtéž, s. 212-213.

¹⁹⁴ HUTEČKA, s. 342.

¹⁹⁵ FREMANTLE, s. 133-134.

¹⁹⁶ SWOBODA, s. 213.

následovaní Kemperem a Armisteadem, rychle přibližovali k nepřátelům, ukrytými za zdi před nimi.¹⁹⁷

Generál Kemper se pak dostal se svojí brigádu pod palbu ze stran a zepředu, sám spadl zraněn z koně a jeho brigáda byla zničená dřív, než se stihla k nepřátelským liniím dostat.¹⁹⁸ Severně od Codoriho farmy, u Emmitsburghské cesty, se pak zbytky Pickettovy divize, tedy Armisteadova a Garnettova brigáda setkaly s Pettigrewovou divizí. Brigádou vedenou plukovníkem Fryem, zbytky brigády Marshalla a Davise spolu s Lawrencovou a Laneovou brigádou. V 15:00 tito muži překročili Emmitsburgskou cestu a k liniím nepřítele jim chybělo ještě 300 yardů. Během útoku spadl z koně smrtelně zasažen generál Garnett. Dělostřelecké baterie II. sboru, které stály před nimi, z důvodu vyčerpání dalekonosných nábojů zatím nestřílely. Když byl nepřítel na 20 yardů od děl, spustili kanonýři do jeho řad kartáčovou palbu. Postupně ale děla umlkala a Jižané se blížili k linii Unie. Generálu Gibbonovi, napomínajícímu vojáky ke klidné palbě a správnému míření, prostřelila kulka lopatku a byl odnesen do týlu. Na postupující Jižany střílel ze svého revolveru i náčelník dělostřelectva Potomacké armády, generál Hunt.¹⁹⁹

Dělostřelecká baterie B, ze čtvrté artilerie Spojených států poručíka Cushinga stála přímo před postupujícími válečníky z Jihu. Nepřátelská dělostřelecká palba ji téměř zničila a Cushing měl k dispozici už pouze jedno poslední dělo. Zasažen nepřátelskou palbou a držíc jednou rukou svoje střeva vypálil na Jižany poslední salvu a zemřel. Chvilí poté již Jižané přeskočili zeď a vrhli se mezi Seveřany. V čele konfederátů stál generál Armistead a s kloboukem napíchnutým na své šavli povzbuzoval svoje muže: „*Dejte jim chladnou ocel, hoši!*“ Během chvilky se ocitla baterie ve vlastnictví Jižanů a konfедераční vlajka triumfálně vlála zabodnutá v linii Unie. Kousek od Armisteadova se nacházel generál Webb, který vedl do protiútku 72. pensylvánský pluk. Ze zraněných mužů vytvořil týlovou linii s úkolem zastřelit každého, kdo by utekl z boje. Další dva pensylvánské pluky, 69. a 71. spustily palbu do nepřítelova boku a po ní přišel útok plukovníka Halla, který vedl dva pluky do řad Jižanů. Generál Armistead byl zastřelen a Seveřané se s rebely postili do boje muže proti muži.²⁰⁰

---

¹⁹⁷ ALEXANDER, s. 430.

¹⁹⁸ SWOBODA, s. 214.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 215-216.

²⁰⁰ DOUBLEDAY, s. 194-195.

Divokost Jižanského útoku však federály zaskočila a jejich odpor se postupně hroutil. 71. pluk se dal po chvíli na útěk a mimoděk sebou strhl i 69. Poručík Hesel se snažil ustupující zastavit, ale marně. Jižané se hnali za nimi a až salva 72. pensylvánského je na chvíli zastavila a generál Webb dostal čas k novému zformování jednotek a následně rozkázal další útok. Ale když se nikdo z jeho mužů ani po jeho opakování nepohnul, rozběhl se proti Jižanům sám, byl zasažen do stehna a raněný padl na zem.²⁰¹

V těchto chvílích jel generál Hancock kolem postavení 19. massachusettského pluku. Jeho velitel, plukovník Deveroux, žádal Hancocka o možnost zaútočit na nepřítele a pomoci Gibbonovým mužům. Generál Hancock po rychlém uvážení žádosti vyhověl a vyslal Deverouxovi muže vpřed, spolu s 52. plukem z New Yorku vedeným plukovníkem Mellonem. Přidala se k nim také Hallova brigáda z Gibbonovy divize a spolu s Webbovými muži se pustili do přibližujících se Jižanů a po krátkém, divokém boji se jim podařilo prolomit jejich útočící řady. Někteří z rebelů hledali spásu v útěku, jiní se vrhli na zem, což bylo generálem Hancockem bráno jako jejich kapitulace.²⁰²

O útok se stále pokoušel Pettigrew se svojí a Fryovou brigádou a společně se jejich vojáci snažili vyšplhat na zeď, za kterou se skrývali federální vojáci. Konfедераční vpadli do pozic Unie v místě, kde byl umístěn maličký 14. pluk z Tennessee, disponující po prvním dnu bitvy pouhými 60 muži, a Fry zabodl do země konfедераční prapor. Na středu Cemetery Hill se ale rozpadl útok Hallovy a Harrowovy brigády a jejich muži byli zatlačeni 19. massachusettským plukem zpátky za obrannou zeď Unie. Jižané ustupovali a celý útok Konfederace se zcela zhroutil. Pickettova divize, nebo aspoň to co z ní zbylo, již ustoupila, na levém křídle vydal tento rozkaz generál Lowrance, kterého brzy následoval také generál Lane.²⁰³

Ze Seminary Ridge viděl ústup generál Longstreet a odvolal rozkaz, který dal generálu Andersonovi k podpoře Pickettových lidí. Anderson se stejně vůbec nehnul z místa a generál Wilcox, který byl vyslán na pomoc již dříve, zabloudil a k Pickettovým vojákům se také nepřidal.²⁰⁴ Až za hodinu se objevil tam, kde měl původně být a zaútočil na vojáky, kteří porazili Picketta. Jediným výsledkem bylo

---

²⁰¹ SWOBODA, S. 225.

²⁰² JUNKIN, s. 108.

²⁰³ SWOBODA, s. 227.

²⁰⁴ Tamtéž, s. 228.

zvýšení počtu konfедераčních ztrát. Většina jeho mužů byla zabita či zajata, pouze menšinou se podařilo ustoupit.²⁰⁵

V momentě, kdy projížděl po federální linii, krátce před konečným ústupem rebelů, byl zraněn generál Hancock. Střela prošla hruškou jeho sedla a zasáhla ho do nohy. Když si vyndal z rány hřebík, prohlásil: „*Musejí na tom se střelivem být špatně, když střílejí tímhle.*“²⁰⁶ Během 15 minut k němu přijel chirurg M. A. Dougherty z II. sboru a začal mu ošetřovat krvácející ránu. Ve chvíli kdy si potvrdil, že byl útok skutečně odražen, řekl majoru Mitchellovi, jednomu ze svých pobočníků, „*Řekněte generálu Meadovi, že vojáci pod mým velením odrazili nepřátelský útok a že jsme získali veliké vítězství. Nepřítel nyní ustupuje ve všech směrech mé fronty.*“ Generál Meade poslal Mitchela zpět se zprávou: „*Řekněte generálu Hancockovi, že nesmírně lituji, že je raněn a že mu jménem země a svým děkuji za službu, kterou dnes učinil.*“²⁰⁷

Zatímco Longstreet měl bitvu za definitivně ztracenou už s návratem Picketta, až Wilcoxův návrat přesvědčil i generála Lee. Když mu hlásil stav své brigády, dopověděl Lee: „*To nic generále, všechno tohle je moje vina – jsem to já kdo prohrál tento boj a vy mi z toho musíte pomoci, jak nejlépe umíte.*“²⁰⁸ Konfederovaní se začali chystat na protiútok Unie, který ale nakonec oproti všem očekáváním nepřišel.

Během útoku důstojnický sbor z divize generála Picketta téměř celý padl. Nepřežili generálové Armistead a Garnett, Kemper byl těžce raněn a padl do zajetí. Sedm plukovníků z jeho divize bylo zabito, jeden smrtelně raněn. Devět podplukovníků bylo zraněno a tři zabiti. Pouze jediný polní důstojník z celého velení Pickettovy divize, plukovník Cabell, zůstal nezraněn.²⁰⁹

Po odražení Picketta se již u Gettysburgu nebojovalo. Celkové ztráty Armády severní Virginie během této tří denní bitvy činily přibližně 24 000 zabitých, zraněných a zajatých, z původních 75 000. Na druhé straně Potomacká armáda přišla ze stejných důvodů přibližně o 23 000 vojáků z původního stavu 90 000.²¹⁰

---

²⁰⁵ OPATRŇY, s. 187.

²⁰⁶ FREED, s. 44.

²⁰⁷ JUNKIN, s. 110.

²⁰⁸ FREMANTLE, s. 135.

²⁰⁹ PICKETT, s. 105.

²¹⁰ HUTEČKA, s. 343.

5 MÍSTO EPILOGU: OBČANSKÁ VÁLKA PO GETTYSBURGU

Čtvrtého července se již žádné vojsko nechystalo k bojovým akcím. Ráno začalo pršet a před polednem byly vydány rozkazy k ústupu konfедераčních sil. Jako první opustily bojiště kolony se zraněnými po cestách směrem k Chambersburgu a Firefieldu. Za svítání 5. července se na cestu vydal I. sbor generála Longstreeta, který jako týlová stáž, následoval o hodinu později II. sbor generála Ewella.²¹¹

Generál Meade poslal za nepřítelem ustupujícím po Firefieldské cestě VI. sbor. Potomacká armáda se pak během 5. a 6. srpna věnovala svým raněným mužům a vojáci pohřbívali mrtvé.²¹²

Večer po bitvě poslal generál Meade do Washingtonu telegram, kde oznamoval porážku konfедераční armády.²¹³ Abraham Lincoln byl toho názoru, že generál Meade teď musí pouze „*dokončit práci, kterou až dosud tak skvěle odváděl, a musí rozpráshit Leeovu armádu.*“ Spolu s hlavním velitelem armády Unie, generálem Henrym Halleckem, na Meada naléhali, aby Leea pronásledoval, dostihl ho a porazil dřív, než se Leeovi podaří překročit Potomac a vrátit se do Virginie.²¹⁴

Generál Lee mezitím ustoupil k Williamsportu, kde se chystal překročit Potomac. Řeku ale našel natolik rozvodněnou, že nebylo možné přejít na druhý břeh. Meade do té doby Armádu severní Virginie stínoval a když se k ní konečně přiblížil, našel ji ve velmi výhodném obranném postavení. 11. července svolal poradu velitelů, kde pět ze sedmi hlasovalo proti útoku.²¹⁵ Žádný útok se tak nakonec nekonal, Jižané postavili most a beze ztrát na materiálu, kromě několika nepojízdných vozů a dvou děl, jejichž muly nepřešly přes hluboké bláto, překročil řeku.²¹⁶

Prezident Lincoln komentoval tuto zprávu slovy: „*Naše armáda měla vítězství na dosah ruky, ale nevyužila toho... Lopotili jsme se s orbou a setbou, ale když byla úroda zralá, nesklidili jsme ji.*“²¹⁷ Následně poslal generálu Meadovi dopis, kde mu děkuje, za úspěch, kterého se svojí armádou dosáhl, ale také zde vyjádřil velikou nespokojenost s tím, že Lee unikl. „*Opět, můj drahý generále, nevěřím, že docenujete rozsah neštěstí, související s Leeovým únikem. Měl jste ho v hrsti a kdybyste sevřel ruku*

²¹¹ LONGSTREET, s. 426-427.

²¹² PETERSON, s. 52-53.

²¹³ OPATRŇÝ, s. 188.

²¹⁴ GOODWIN, s. 220.

²¹⁵ OPATRŇÝ, s. 189.

²¹⁶ DAVIS, s. 445.

²¹⁷ GOODWIN, s. 220.

*v pěst, v souvislosti s naším dalším posledním úspěchem byste ukončil válku... Vaše zlatá příležitost je pryč a já jsem z toho nesmírně zoufalý.*²¹⁸

Generál Meade se bránil a říkal, že nepřítel „měl výhodu pozice a to, že byl v obraně, svoje dělostřelectvo na pozicích a svojí pěchotu za ohrazením a v zákopech – úplně stejné důvody a příčiny, které způsobily můj úspěch u Gettysburgu, by zde působily v jeho přízni a pravděpodobně by zde způsobily jeho úspěch.“²¹⁹

Generál Lee se svojí armádou u Gettysburgu prohrál, ale následně unikl a Unie tak nedostala možnost ukončit válku. Ta pokračovala ještě téměř další dva roky. Spolu s bitvou u Gettysburgu probíhalo současně obléhání pevnosti Vicksburg, který generál Ulysses S. Grant donutil ke kapitulaci 4. 7. 1863. Spolu s dalším úspěchem u Port Hudson to znamenalo, že Unie získala pod kontrolu celý tok řeky Mississippi.²²⁰ Tato vítězství rozdělila Konfederaci na dvě části a přibližně třetina byla odříznuta od jejího zbytku.

Konfедераční armáda nedokázala již navázat na úspěchy, které se jí dařilo získávat na začátku války. Jedním z hlavních důvodů, byl nedostatek lidských zdrojů a s tím spojená neschopnost nahrazovat ztráty, které její vojska v bojích utrpěla.²²¹

Na západní frontě získala Unie v roce 1863 další velký úspěch v poslední bitvě při tažení v okolí řeky Mississippi. Chattanooga měla pro Konfederaci velký význam, protože se jednalo jednak o důležitou železniční křižovatku, odkud směřovala železnice na jihozápad, jihovýchod a východ a poté město představovalo jakousi vstupní bránu k severní Georgii. Armáda Unie vedená generálem Rosecransem se nejprve zmocnila Chattanooga, následně se pustila za nepřítelem, se kterým se střetla u Chickmaugy. V této bitvě Jižané uspěli a federálové se vrátili zpět k Chattanooga. Zde došlo k další bitvě, kde již Rosencrasovy oddíly, posíleny o vojáky Granta, Shermana a Thomase, porazily Konfедераční armádu a mohly pokračovat dále do Georgie.²²²

Zatímco generál Grant s Potomackou armádou pronásledoval generála Leeho ve Virginii a zahnal ho do města Petersburg, kde měli konfederovaní velké obtíže se zásobováním, táhl generál Sherman se svými vojáky Georgií. Zde se mu do cesty postavil generál Hood, který podnikal výpady z Atlanty, ale vždy byl odražen. Sherman pak město obklíčil a 1. září 1864 padlo hlavní město Georgie do rukou Unie. Po získání

²¹⁸ <http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text-idx?c=lincoln;rgn=div1;view=text;idno=lincoln6;node=lincoln6%3A692> (2. 2. 2015)

²¹⁹ DAVIS, s. 455.

²²⁰ BROŽ, s. 206.

²²¹ DAVIS, s. 447.

²²² NEVIS, s. 185.

Atlanty pokračoval Sherman napříč Georgií na jihovýchod. Generál Hood v naději, že odláká Shermanovy oddíly z Georgie, překročil hranice do Tennessee, ale Sherman pokračoval svým směrem a za Hoodem poslal pouze 30 000 vojáků vedených generálem Thomasem. Ti se s Hoodem několikrát střetli a 27. prosince u Nashvillu Hooda s končenou platností porazily. Sherman zatím pokračoval na své cestě ve stylu totální války. 15. listopadu nechal vypálit část Atlanty a pak rozmístil svou armádu do délky až 96 km a vydal se na jih. Vojáci se zásobovali jižanskou úrodou a co nepotřebovali, zničili – úrodu, dobytek a jakékoli jiné zásoby, které by mohla využít konfедераční armáda. Když se dostali k městu Savannah, zbyl po nich pouze 400 km široký pustý pás. Následně Sherman přešel se svojí armádou do Jižní Karolíny, kde pokračoval v podobném stylu jako v Georgii. Mimo jiné zcela lehlo popelem hlavní město státu, Columbia, spolu s dalším více než tuctem měst. Sherman se pak vydal na sever, kde se jeho cílem stala armáda generála Johnstona.²²³

Lee byl v Petersburgu a Sherman pustošil Georgii a Jižní Karolínu. Prezident Jefferson Davis sebral tolik dokumentů, co mohl a opustil Richmond. Nakonec padl 10. května v Georgii do rukou federálních vojáků.²²⁴

Lee mezitím vyvedl svojí armádu z Petersburgu a směřoval po proudu řeky Appomattox. Odrazil v údolí řeky dva federální útoky generálů Humphreyse a Smytha, který v boji padl. Poté se snažil získat čas předstíráním, že promýšlí nabídku generála Granta ke kapitulaci a opět se svojí armádou unikl. Grant se za ním pustil a nenechal Leea ani chvíli na pokoji. Leeovým cílem byla osada Appomattox, kde se nacházely velké sklady obilí. Po zásobení hodlal uniknout do hor a pokračovat v odporu. Plán úniku mu ale zarazila Sheridanova jízda, která se mu postavila do cesty. Sheridan zdržel Leeovu armádu, zatímco se za ním připravovaly velké útvary pěchoty. Následně rychle ustoupil a Jižané se s pocitem vítězství hnali za ním. Zastavili se až s pohledem na lesknoucí se bajonety Potomacké armády. Generál Gordon, který vedl tento útok Armády severní Virginie, neměl na vybranou a nechal vyvěsit bílou vlajku. V domě farmářské rodiny Virginie a Wilmera McCleanových u Appomattox Court House se pak 9. dubna 1865 sešel generál Grant s generálem Leem a konfедераční velitel zde podepsal kapitulaci.²²⁵

---

²²³ TINDALL, s. 344-346.

²²⁴ Tamtéž, s. 346.

²²⁵ BROŽ, s. 279-281.

Generál Sherman mezitím tlačil na generála Johnstona. I tento konfedační velitel shledal, že podmínky pro vedení války na straně Konfederace téměř neexistují a 17. a 18. dubna 1865 jednal se Shermanem o složení zbraní. Federální generál dostal na poslední chvíli příkaz zpřísnit podmínky a tak se konečná kapitulace Johnstona odložila na 24. duben 1865. V průběhu května a června se pak postupně vzdali všichni zbylí konfedační generálové.²²⁶

Konce války se již nedožil prezident Abraham Lincoln. Ten byl 14. dubna 1865 při návštěvě Fordova divadla zastřelen jižanským fanatikem Johnem Wilkesem Boothem. Booth byl dostižen 25. dubna ve stodole Garnettovy farmy poblíž Rappahanocku a zastřelen seržantem kavalerie Corbettem.²²⁷

---

²²⁶ Tamtéž, s. 293.

²²⁷ OPATRŇÝ, s. 259-260.

ZÁVĚR

V úvodu jsem si položil několik otázek. Práce rekonstruovala celou bitvu, s výjimkou střetů kavalerií, o kterých jsem se nezmínil z důvodu, že pro její průběh neměly téměř žádný význam. Na základě této rekonstrukce se pokusím položené otázky zodpovědět.

Jaká byla největší chyba, které se konfederační armáda v průběhu bojů dopustila? Hlavní chybou, které se vojáci Armády severní Virginie dopustili, byl naprostý nedostatek koordinace útoků. Během prvního dne bitvy, kdy měli Jižané nad nepřítelem početní převahu, se federální vojáci drželi z velké části kvůli tomu, že útoky, které proti nim konfederační vojáci vedli, byly izolované a nedokázaly dostat vojáky Unie pod potřebný tlak a ti je tak jeden po druhém odráželi. A to i v případě, kdy na bojiště dorazil generál Ewell se svým II. sborem. Až v pozdním odpoledni, kolem čtvrté hodiny, zaútočili generálové O'Neal s Ramuserem koordinovaně proti středu a zároveň křídlu postavení generála Doubledaye a Konfederaci se podařilo prolomit postavení Unie a zahnat její vojáky na postavení, které se nacházelo poměrně daleko za původním. Konfederační armáda se ale nepoučila a následující den, i přes rozkazy ke spolupráci, útočil generál Longstreet naprosto osamocen proti celé Potomacké armádě. Vojáci Unie se nedostali pod tlak na žádné jiné části bojiště a mohli tak z neohrožených úseků své linie posílit ty části, které byly pod útokem Longstreeta. Právě přesunu jednotek měli zabránit generálové Hill a Ewell tím, že budou současně s Longstreetem útočit i na další části federálního postavení. Oba generálové se odhodlali k akcím až po té, co byl Longstreetův útok na levé křídlo zcela odražen. Hill se navíc zmoohl pouze na dělostřelecké ostřelování, jinak jeho sbor strávil 2. červenec v nečinnosti. Úspěch mužů generála Johnstona z Ewellova sboru byl dílem štěstí, protože útočili proti pozicím Unie, odkud byly jednotky přesunuty na druhou stranu bojiště a tudíž bylo místo velmi slabě bráněné. Brzy ráno následujícího dne byli navíc konfederační vojáci z těchto pozic vyhnáni a generál Lee tak nemohl doufat v jejich koordinovaný útok spolu s Pickettem.

Další chybou byla také špatná komunikace v konfederační armádě. Generál Johnston, ustoupil za Rock Creek, kde zůstal po celý zbytek třetího dne a o tom, že byl ze svých pozic vytlačen, neposlal na druhé křídlo Longstreetovi ani řádek. Stejně tak o tom po většinu dne nevěděl ani generál Lee, ačkoli by to pravděpodobně jeho plán nezměnilo. Dalším příkladem špatné komunikace je případ děl, které si dal plukovník Alexander stranou pro podporu Longstreeta. Ta byla bez jeho vědomí přesunuta na jinou část bojiště Leeovým náčelníkem dělostřelectva a Longstreet s jejich podporou nemohl počítat.

Jaké výhody zužitkovala Unie ke svému vítězství? Jednou z hlavních výhod Unionistů byla síla jejich postavení, do kterého byli zatlačeni na konci bojů prvního dne. Jejich linie měřila výrazně méně, než konfедераční. Výhodou kratší linie bylo například to, že mohli v krátkém čase přesouvat vojáky a posilovat tak ohrožené úseky své fronty. Kratší linie znamenala také rychlejší předávání zpráv. Konfедераční linie byla roztažena na délce přibližně pěti mil. To způsobilo, že zprávy se z jednoho křídla na druhé dostávaly pomalu nebo v některých případech vůbec. Spolu s délkou linie znamenalo rozdělení Armády Potomacu do sedmi sborů, že každý z jejich velitelů musel dávat pozor na kratší část pole. Na proti tomu tři konfедераční sbory, rozloženy po delší linii znamenaly, že jejich tři velitelé se museli starat o výrazně větší úsek bojiště. Kratší linie znamenala také, že federální vojáci byli koncentrováni ve větším počtu na menším území, což znamenalo, že konfедераční síly musely vždy bojovat s velkým počtem nepřátel. V neposlední řadě byla Unie v obraně a Konfederace musela pro dosažení vítězství útočit. Útočení mohlo být výhodné za dob Napoleona Bonaparta, ale v americké občanské válce již měly děla i pušky větší dostřel, což spolu s otevřeným terénem, zejména v případě Pickettova útoku, znamenalo pro útočníky mnohem větší katastrofu.

Jaké byly příčiny vítězství Unie? Tento bod souvisí s výše uvedenými. Unie byla v silném obranném postavení, bylo ji nepřítelem umožněno přesouvat vojáky na ohrožené úseky pole. Konfederace nedokázala zkoordinovat útoky, vážla jižanská komunikace a generál Lee se zdál téměř posedlý myšlenkou porazit Meada tam, kde byl. V případě Pickettova útoku navíc jeho přípravou pověřil generála, který s ním zásadně v mnohém nesouhlasil. Téměř jistě by nebyl úspěšný, ani pokud by mu velel Ewell, Hill nebo sám Lee, ale už z principu měl být přidělen veliteli, který v něj měl aspoň nějakou důvěru.

Nastala někdy v průběhu bitvy situace, která mohla potenciálně naklonit mísky vah na stranu Konfederace a vést k jejímu vítězství? V průběhu prvního dne, při ústupu unionistů na Cemetery Hill se u Culp's Hill objevil generál Ewell. Potomacká armáda byla na místě v zdaleka ne plné síle a Ewell mohl v případě útoku buď vyhnat nepřítele úplně nebo minimálně obsadit Culp's Hill, který do té doby nebyl dostatečně chráněn. Nicméně generál Ewell neměl od Leea přímý rozkaz k útoku a ač velel bývalé jednotce generála Jacksona, který se vyznačoval velikou vlastní iniciativou, nebyl to legendární Stonewall. Ewell neudělal nic, ani na naléhání několika svých důstojníků, kteří byli připraveni Culp's Hill obsadit.

Během druhého dne bitvy, útočil Longstreetův sbor na střed unionistického postavení. V Peach Orchard postupovali generálové Wilcox, Wright a Lang. Jejich vojákům se podařilo zahnat nepřítele až k Cemetery Hill, kde se Wrightovi dokonce podařilo prorazit do postavení Unie, otočit proti nepříteli dělo a nějaký čas se v jeho linii udržet. Splnil tak úkol, který dostal následující den Pickett, tedy prorazit do středu nepřítelovy formace. Bohužel pro Konfederaci neměl Wright dostatečnou podporu, jelikož ostatní Jižané již ustoupili a Wright se musel stáhnout také. Pokud by v tento okamžik měl Wright podporu Wilcoxe s Langem, případně pokud by Hill s Ewellem poslechli rozkazy, které vydal generál Lee, a útočili společně s Longstreetem, mohli v tuto chvíli stát velmi blízko k vítězství.

Jaký význam měla bitva u Gettysburgu v kontextu dalších bojů, které probíhaly paralelně s ní? Spolu s bitvou u Gettysburgu, probíhalo obléhání pevnosti Vicksburg. Ta se vzdala v den, kdy se dal Lee se svojí armádou na ústup, tedy 4. července. Krátce po Vicksburgu padl také přístav Port Hudson, což znamenalo, že se Unii podařilo získat pod svojí kontrolu celý tok řeky Mississippi a vrazit klín do území Konfederace, která byla rozdělena na dvě části a po bitvě u Chattanooga byly ukončeny válečné operace na severozápadní frontě. Bitva u Gettysburgu také znamenala definitivní konec nadějí na zahraniční pomoc Konfederaci či jejího oficiálního uznání jako samostatného státního celku. Stejně tak nepřicházelo v úvahu, aby Sever souhlasil s jakýmkoli mírovým jednáním, které by zahrnovalo přežití samostatné Konfederace. Z plánů, které si dělal generál Lee při startu pensylvánského tažení, vyšlo pouze to, že si Virginie mohla na krátkou chvíli odpočinout od přítomnosti vojsk na svém území.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Periodika

Harper's weekly, 25. 7. 1863, VII/343.

Literatura

ADAM, Mercer G., *The life of General Robert E. Lee*, New York 1903.

ALEXANDER, E. P., *Military Memoirs of a Confederate. A critical Narrative*, New York 1907.

BROŽ, Ivan, *Hvězdy proti hvězdám. Americká občanská válka 1861-1865*, Praha 2009.

DAVIS, Jefferson, *The Rise and Fall of the Confederate Government vol. 2*, New York 1881.

DOUBLEDAY, Abner, *Chancellorsville and Gettysburg*, New York 1882.

FREED, A. T., *Hancock. The Life and Public Services of Winfield Scott Hancock*, Chicago 1880.

FREMANTLE, Arthur James Lyon, *Three Months in the Southern States. April-June 1863*, Mobile: S. H. Goetzl 1864.

GERRISH, Theodore, *Army Life. A Private's Reminiscences of the Civil War*, Portland 1882.

GOODWIN, Doris Kearns, *Lincoln. Tým rivalů*, Praha 2005.

HESS, Earl J., *Pickett's Charge – The Last Attack at Gettysburg*, University of North Carolina Press 2001.

HUNTINGTON, Tom, *Searching for George Gordon Meade. The Forgotten Victor of Gettysburg*, Mechanicsburg 2013.

HUTEČKA, Jiří, *Země krví zbrocená. Americká občanská válka 1861-1865*.

JUNKIN, D. X., NORTON, Frank H., *The Life of Winfield Scott Hancock. Personal, Military and Political*, New York 1880.

KODET, Roman, *Bitva u Gettysburgu (1863)*. In: Historický obzor, 23, 2012, 9/10, s. 233.

KORDA, Michael, *Clouds of Glory. The Life and Legend of Robert E. Lee*, New York 2013.

LONGSTREET, James, *From Manassas to Appomattox. Memoirs of the Civil War in America*, Philadelphia 1903.

NEVIS, Alan, STEELE COMMAGER, Henry, *Dějiny USA*, Klatovy 1994.

OPATRŇY, Josef, *Válka Severu proti Jihu*, Praha 1986.

PETERSON, T. B., & bros., *Life and Public Services of Major-General Meade (George Gordon Meade). The Hero of Gettysburg, and Commander of the Army of the Potomac*, Philadelphia 1864.

PICKETT, George E., EDWARD, George, *The Heart of the Soldier. As Revealed in the Intimate Letters of Genl. George E. Pickett*, New York 1913.

TINDAL, George B., SHI, David E., *USA*, Praha 1994.

SWOBODA, Grzegorz, *Historické bitvy: Gettysburg 1863*, Praha 2000.

Internetové zdroje

<http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text->

[idx?c=lincoln;rgn=div1;view=text;idno=lincoln4;node=lincoln4%3A250](http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text-idx?c=lincoln;rgn=div1;view=text;idno=lincoln4;node=lincoln4%3A250) (2. 2. 2015).

<http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text->

[idx?c=lincoln;rgn=div1;view=text;idno=lincoln6;node=lincoln6%3A692](http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text-idx?c=lincoln;rgn=div1;view=text;idno=lincoln6;node=lincoln6%3A692) (2. 2. 2015).

www.cwmaps.com. (10. 4. 2015).

RESUMÉ

The aim of my bachelor thesis was to reconstruct and evaluate the Battle of Gettysburg and to subsequently interpret answers to the question raised in the introduction.

The first chapter is mainly devoted to the pre-war situation. It deals with the slavery issue and the differences between the North and South of the United States of America. It also focuses on the presidential election which meant the victory of Abraham Lincoln and became the ultimate reason for the disintegration of the Union. Eventually, this chapter summarizes military operations which preceded the Battle of Gettysburg.

The second chapter follows up on the First Day of fighting – July 1, 1863. The battle began on McPherson Ridge in front of the town where the federal cavalry collided with the approaching Confederate Army. The Union Army took up a defensive position, which they held from 5 a.m. to 4 p.m. During that time, the Union Army fought off the intrusions of the much greater enemy. Their defense was broken in the end and federal troops retreated to Cemetery Hill, located south of the city.

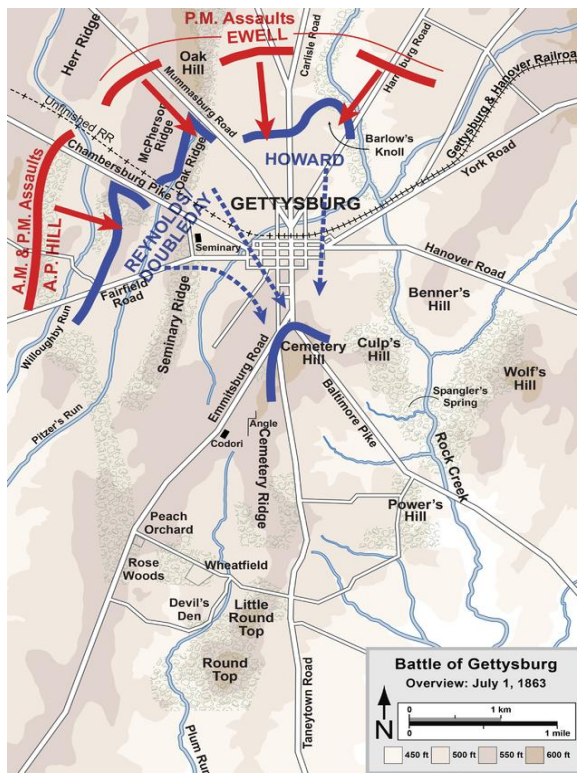
The third chapter addresses the fighting which took place on July 2. At first, the Southerners launched an afternoon attack against the strong defensive position of the Union on the left flank of its formation. The attack was led by General Longstreet's I Corps, whose men initiated an attack at Little Round Top in the first instance. However, they were forced back from there, just as they subsequently failed to achieve any greater success at the Wheat Field or the Peach Orchard. Once the Longstreet's Corps had been forced back, the men of General Ewell's II Corps under the command of General Johnston attacked the second flank of the federal army. Culp's Hill became their goal, and because of its weak defense they were able to conquer part of the enemy trenches where they spent the night afterwards.

The last day of the battle represents the focus of the fourth chapter. On this day, the fighting was initiated by the Union, whose troops regained the trenches secured the previous night by General Johnston. Consequently, the thesis deals with the preparations of the famous Pickett's Charge which was entrusted to General Longstreet who also gave the final order. In conclusion, this chapter focuses on the attack itself which failed similarly to previous attacks, and therefore it is known as the last attack of Gettysburg.

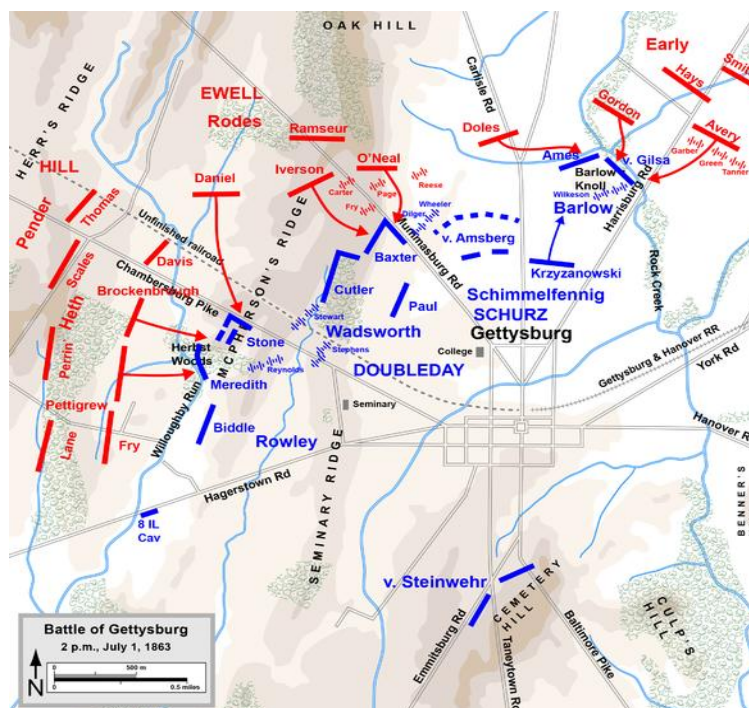
The final chapter is aimed at the Confederate Army's retreat back to its territory in Virginia and an overview of the American Civil War progression after the Battle of Gettysburg.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Mapa zachycující celkový vývoj na bojišti během 1. července.²²⁸

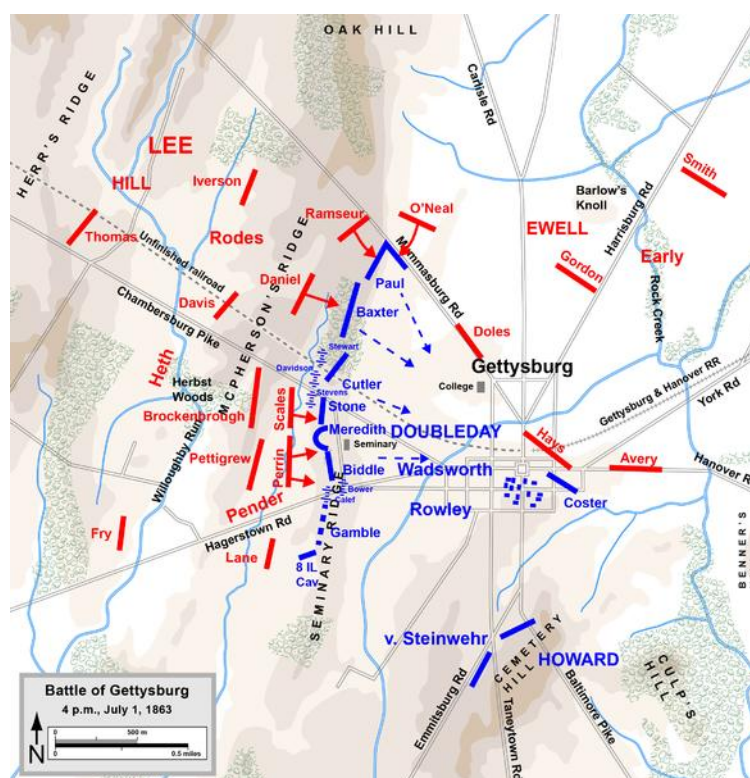
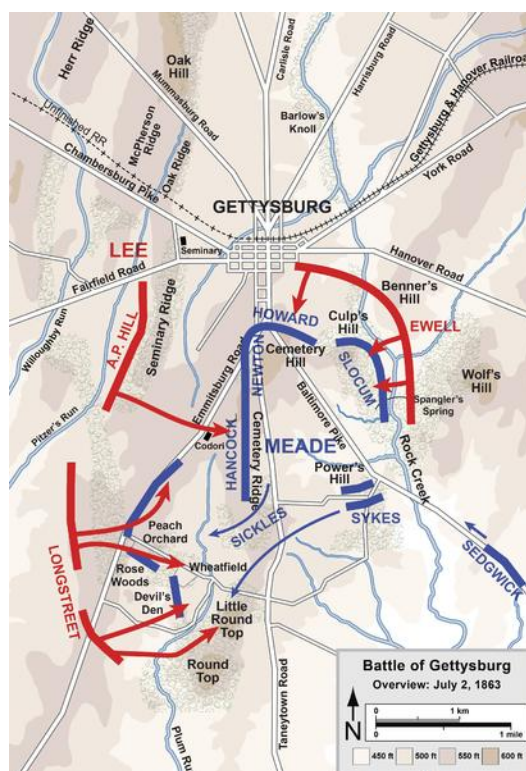

Příloha č. 2: Příchod Earlyho divize z Ewellova II. sboru.²²⁹

²²⁸ Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

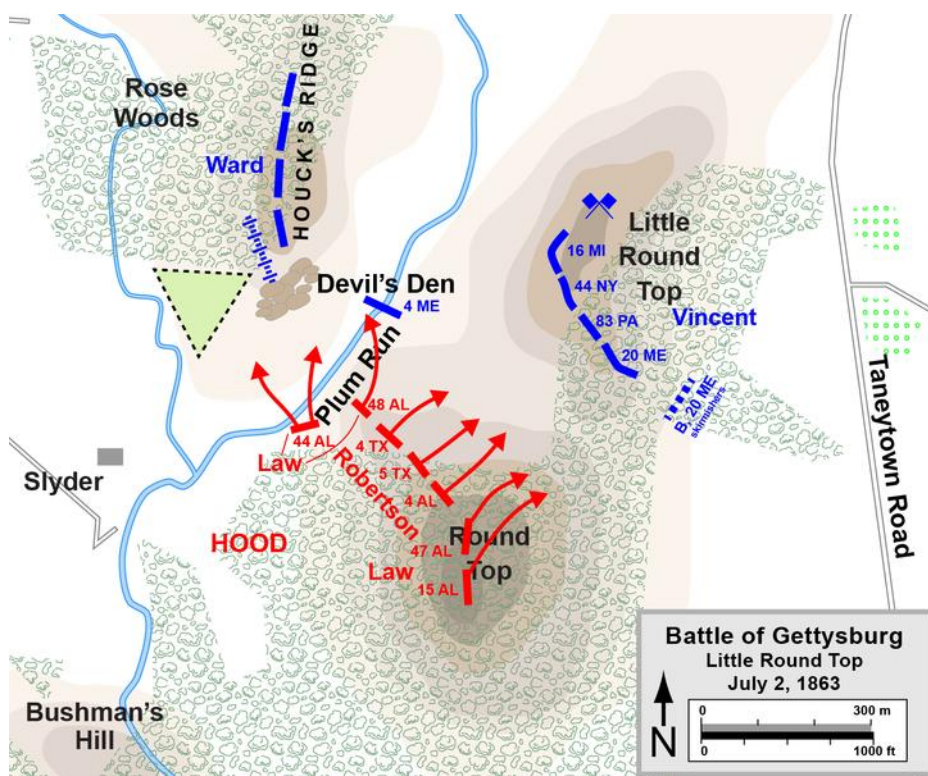
²²⁹ Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

Příloha č. 3: Prolomení linie federálních vojsk.²³⁰Příloha č. 4: Vývoj na bojišti 2. července.²³¹

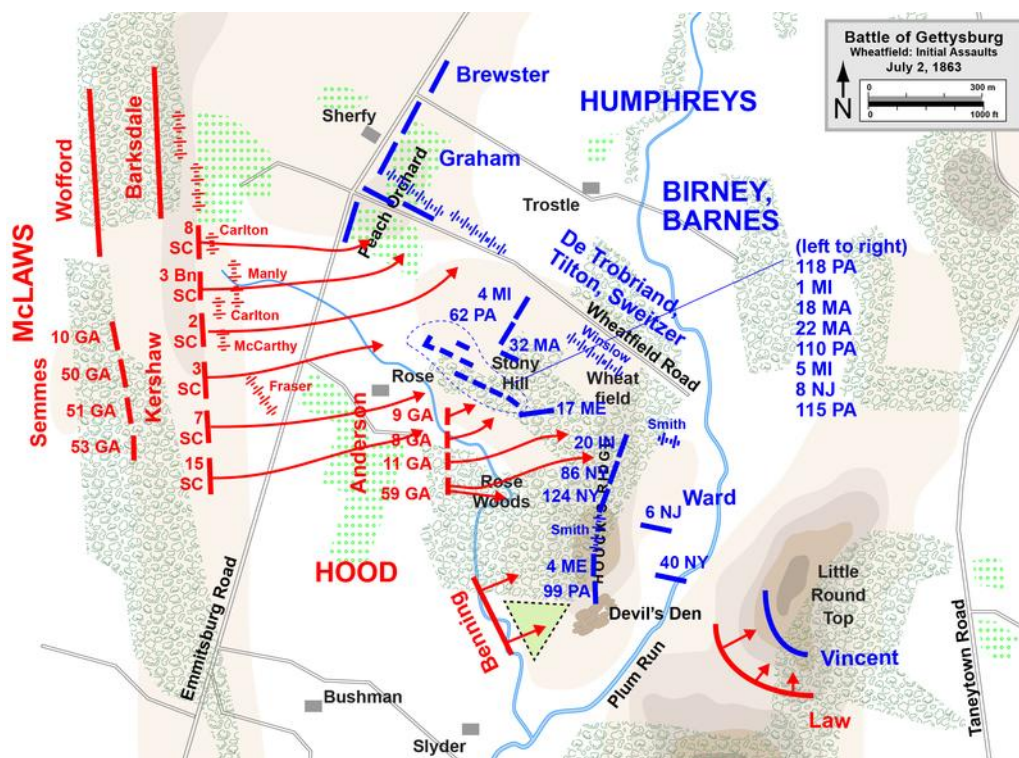
²³⁰ Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

²³¹ Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

Příloha č. 5: Útok na Little Round Top.²³²

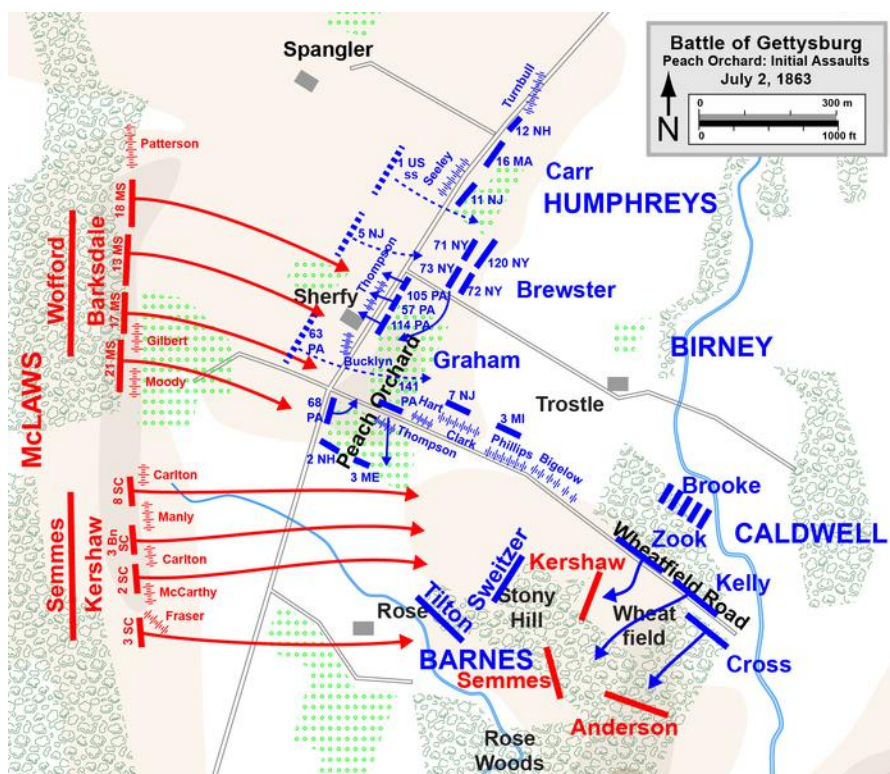
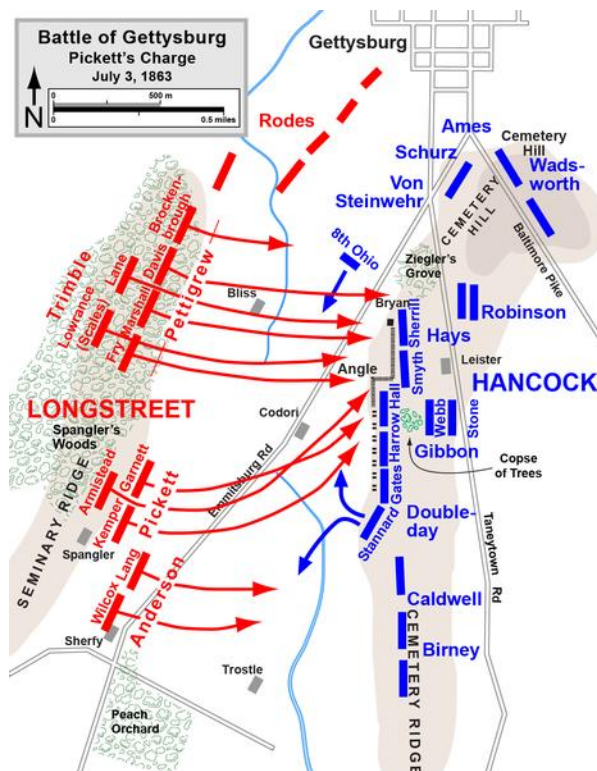

Příloha č. 6: Boje o Wheat Field.²³³

²³² Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

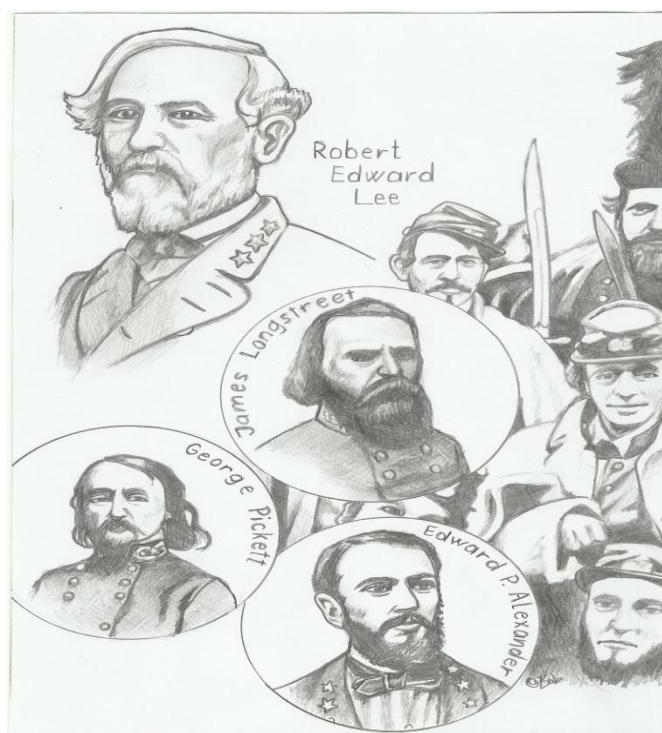
²³³ Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

Příloha č. 7: Útok na Peach Orchard.²³⁴Příloha č. 8: Pickettova zteč.²³⁵

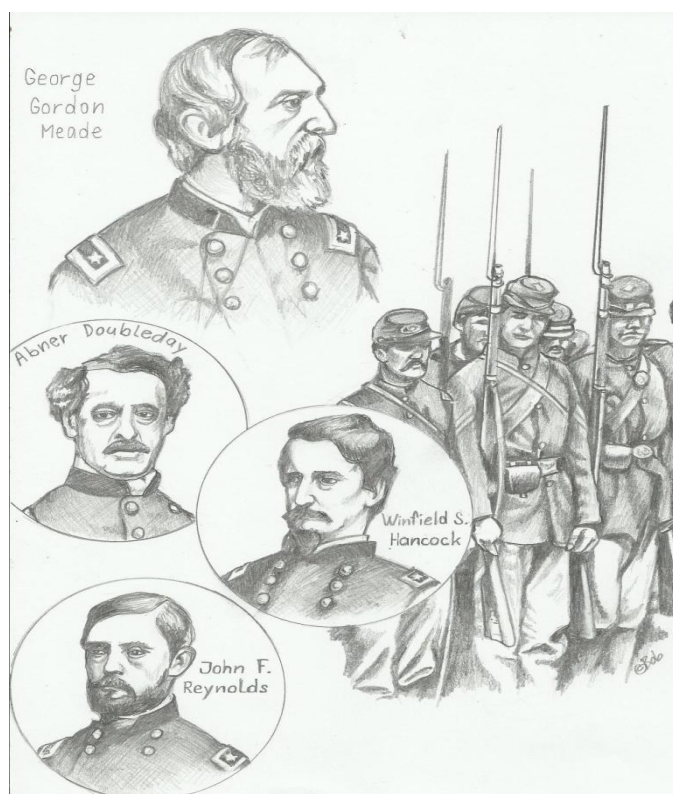
²³⁴ Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

²³⁵ Map by Hal Jespersen, www.cwmaps.com.

Příloha č. 9: Robert E. Lee, James Longstreet, George Pickett, Edward P. Alexander²³⁶

Příloha č. 10: George G. Meade, Abner Doubleday, Winfield S. Hancock, John F. Reynolds²³⁷

²³⁶ Kresba Jiřího Procházky.

²³⁷ Kresba Jiřího Procházky.